

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ YÜCE MAHKEMESİ

SUPREME COURT OF THE UNITED STATES

Can YAVUZ*

Özet: Amerika Birleşik Devletleri Yüce Mahkemesi sadece somut norm denetimi yapan bir anayasa mahkemesi değil aynı zamanda yargı teşkilatı içinde en yüksek kademede bulunan temyiz mercidir. Bu sebepten ötürü, dokuz hâkimin verdiği kararlar hem insanların hayatlarını hem de Amerikan demokrasisini doğrudan etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Amerikan Hukuku, Anayasa Hukuku, Anayasa Mahkemesi, Önemli Kararlar

Abstract: Supreme Court of the United States is not only a constitutional court that conducts concrete judicial review but also the highest court of appeal in the justice system. For this reason, judgments of nine judges directly affect both people's life and American democracy.

Keywords: American Law, Constitutional Law, Constitutional Court, Landmark Decisions

GİRİŞ

Çalışmanın birinci bölümünde Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Yüce Mahkemesinin kısa tarihçesine, çalışanlarına ve hâkimlerine değinilecek ayrıca mahkemenin görevi, yetkileri ve işleyişi incelenecektir. İkinci bölümde anayasaya uygunluk denetimi, hukukun üstünlüğü, kuvvetler ayrılığı, ifade özgürlüğü ve ırk ayrımcılığı gibi, mahkemenin önemli konularda verdiği dört tarihi karardan kısaca bahsedilecektir.

* Avukat, İstanbul Barosu

BİRİNCİ BÖLÜM

ABD Yüce Mahkemesi

1.1. Mahkemenin Kısa Tarihçesi

1789'da kurulan ABD Yüce Mahkemesi resmi olarak ilk kez 2 Şubat 1790'da New York'ta toplanmıştır. Mahkeme ilk kararını 3 Ağustos 1791 tarihinde *West v. Barnes* davasında almıştır.¹

Mahkeme ilk kurulduğu yıllarda “enerjisi, itibarı ve ağırlığı” olmayan bir kurum olarak görülmüştür. Hatta mahkemenin ilk on yılında atanan ilk on iki hâkimden beşi farklı görevler almak için mahkemede görevlerinden istifa etmiştir. İstifa eden beş kişiye yeniden hâkim veya baş hâkim olması için teklif götürülmüş fakat öneriler reddedilmiştir.² Bu durum kısa süre içerisinde radikal bir şekilde değişmiştir. *Marbury v. Madison* davasında verilen: “Yasanın ne olduğunu belirlemek, açıkça yargı organının yetkisi ve görevi içindedir” kararıyla birlikte mahkemenin sistem içerisinde konumu ve prestiji ciddi ölçüde artmıştır.³ Bu durum Alexis De Tocqueville tarafından: “Hiçbir halk, Amerikalılar kadar büyük bir yargı kuvveti oluşturmadı. Görevlerinin kapsamı, siyasi etkisi, Birlik'in barışı ve bizzat varoluşu yedi [şimdi dokuz] federal yargıcın bilgeliliğine bağlıdır” şeklinde dile getirilmiştir.⁴

Mahkeme, önemine rağmen, 146 yıl boyunca kendine ait bir binada çalışmadı ve toplantılar için farklı yerleşkeler kullandı. 1932 yılında yapımına başlanan inşaat 1935 yılında sona erdi ve mahkeme kendisine ait bir binaya kavuştu. ABD Yüce Mahkemesi günümüzde Washington D.C.'de bulunan binasında görev yapmaktadır.⁵

¹ ABD Yüce Mahkemesi resmi internet sitesi, <http://www.supremecourt.gov/faq.aspx#faqg1>, erişim 18.03.2016, ABD Yüce Mahkemesi resmi internet sitesi, <http://www.supremecourt.gov/about/institution.aspx>, erişim 18.03.2016

² John Rutledge Güney Carolina baş hâkimi olmak için, John Jay ise New York valisi olmak amacıyla görevini bırakmıştır. Robert S. Barker, “Şerefim Üzerine Yemin Ederim”, Demokrasi ile İlgili Meseleler, ABD Dışişleri Bakanlığı, cilt X, sayı 1, Nisan 2005, s. 14, http://usa.usembassy.de/etexts/turkish/Supreme_Court.pdf, erişim 20.03.2016

³ A. E. Dick Howard, “‘Hukukun Ne Olduğunu Belirlemek’ Anayasa Uygunluğunu Belirleyen Hakem Olarak Yüksek Mahkeme” Demokrasi ile İlgili Meseleler, ABD Dışişleri Bakanlığı, cilt X, sayı 1, Nisan 2005, s. 6, http://usa.usembassy.de/etexts/turkish/Supreme_Court.pdf, erişim 20.03.2016, Robert S. Barker, “Şerefim Üzerine Yemin Ederim”, s. 14

⁴ Mahkeme o tarihte yedi üyeden oluşmaktaydı fakat günümüzde hâkim sayısı dokuzdur. Alexis De Tocqueville, *Amerika'da Demokrasi, İletişim Yayıncılık*, 1. Baskı, 2016, s. 163

⁵ ABD Yüce Mahkemesi resmi internet sitesi, <http://www.supremecourt.gov/abo->

1.2. Mahkeme Çalışanları

ABD Yüce Mahkemesinde hâkimlerin görevlerini yerine getirmesine yardımcı olan birçok personel yer almaktadır. Mahkemede hâkimlerden sonra en kritik görevi üstlenmiş görevliler raportörlerdir. Raportörler, ABD'nin en iyi hukuk okullarından birkaç yıl önce mezun olmuş, genellikle Federal Temyiz Mahkemelerinde bir yıl staj yapmış, en iyi ve parlak hukukçular arasından seçilir. Raportörler mahkemeye yapılan başvurular ve onların kabul edilebilirliği hakkında rapor hazırlarlar. Bu yüzden, raportörler mahkemenin işleyişinde ciddi bir önem taşımaktadır. Raportörler bir yıl boyunca staj (görev) yaparlar ve her hâkimin dört raportörü vardır.⁶ Şimdiye kadar mahkemede görev yapmış altı hâkim mahkemede daha önce raportör olarak çalışmıştır.⁷

Mahkemenin önemli bir çalışanı kâtiptir. Kâtipler mahkeme için belge toplarlar, onları (hâkimler tarafından) incelemeye hazır hale getirirler ayrıca hâkimlerin karar verirken kullanacakları belgeleri hazırlarlar. Bunun yanı sıra, dava tarafları, avukatlar, kamuoyu ve mahkeme arasındaki irtibatı sağlamak kâtiplerin bir başka fonksiyonudur.⁸

İdari işler memuru mahkeme binasının güvenliğini, çalışmasını ve bakımını sağlar. Ayrıca, törenlerde yargıçlara nezaret eder. Mahkeme hukuki görüşlerini yayımlamak için karar yayın memuru istihdam etmektedir. Karar yayın memuru, mahkemenin kararlarını, hukuki görüşlerini ve benzeri dokümanlarını kitap olarak yayımlar ve internete yükler. Mahkemenin medya ve halk ile olan iletişimini sağlamak için enformasyon memuru (sözcü) istihdam edilmiştir. Sözcü, mahkemenin emir ve kararlarını açıklar, medyada doğru şekilde yer almasını sağlar ayrıca mahkemenin tarihi ve görevleri hakkında halkı bilgilendirir.⁹

ut/courtbuilding.aspx, erişim 17.06.2016

⁶ Mark C. Miller, "Law Clerks and Their Influence at the US Supreme Court: Comments on Recent Works by Peppers and Ward", Law & Social Inquiry, Volume 39, Issue 3, Summer 2014, s. 741-744, <http://www.corteidh.or.cr/tablas/r32761.pdf>, erişim 24.03.2016, Thomas E. Barker, "A Primer on Supreme Court Procedures", s. 481, http://supremecourthistory.org/htcw_lawclerks.html, erişim 24.03.2016

⁷ ABD Yüce Mahkemesi resmi internet sitesi, http://www.supremecourt.gov/faq_justices.aspx#faqjustice19, erişim 22.03.2016

⁸ William K. Suter; Pamela Talkin; Frank Wegner; Kathleen Landin Arberg, "Kapalı Kapılar Ardında Çalışma", Demokrasi ile İlgili Meseleler, ABD Dışişleri Bakanlığı, cilt X, sayı 1, Nisan 2005, s. 35, http://usa.usembassy.de/etexts/turkish/Supreme_Court.pdf, erişim 20.03.2016

⁹ William K. Suter; Pamela Talkin; Frank Wegner; Kathleen Landin Arberg, "Kapalı Kapılar Ardında Çalışma", s. 36-38

1.3. Mahkemenin Hâkimleri

1.3.1. Hâkim sayısı

Mahkeme kurulduğunda yargıç sayısı altı olarak belirlenmişti. 1801 yılında sayı beşe indirilmiş; 1807'de yedi, 1837'de dokuz, 1863'te on kişiye çıkarılmıştır. 1866'da yedi üyeye indirilen mahkeme; 1869 yılında dokuz üyeye çıkarılmıştır. Mahkeme günümüzde halen dokuz hâkim ile görev yapmaktadır.¹⁰

ABD'nin 32. Başkan'ı Franklin D. Roosevelt 1937 yılında mahkemenin üye sayısını arttırmaya çalışmış fakat sonuç elde edememiştir. "Büyük Durgunluk" (Great Depression) döneminde ABD ekonomisi ciddi sıkıntı içindeydi. Ekonomiyi canlandırmak için Başkan Roosevelt "Yeni Düzen" (New Deal) planını uygulamaya koydu. Fakat plan çerçevesinde (1933-1936 yıllarında) çıkarılan birçok kanun ABD Yüce Mahkemesi tarafından Anayasa'ya aykırı bulundu.¹¹ 1936 yılında yapılan seçimde Roosevelt Kongrenin iki kanadında önemli bir çoğunluk sağladı. Başkan Roosevelt, çıkardığı yasaları Anayasa'ya aykırı bulan ABD Yüce Mahkemesinin kompozisyonunu lehine çevirebilmek için mahkemeye altı hâkimi atmasına imkân verecek bir yasa tasarısı hazırladı. Fakat hem halk hem de Kongre, Başkan'ın planına tepki gösterdi. Bu durum halkın ve Kongrenin önemli bir bölümünün Roosevelt'in ekonomik planına destek vermesine karşın, mahkemenin bağımsızlığına güncel politikalardan daha fazla önem verildiğini gösteren ti-

¹⁰ Murat Sevinç, "ABD Yüce Mahkemesi", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Cilt 51, Sayı 1-4, 1996, s. 393, http://www.politics.ankara.edu.tr/dergi/pdf/51/1/25_murat_sevinc.pdf, erişim 19.03.2016.

¹¹ Anayasaya aykırı bulunan kanunlar ve ilgili davalar şu şekildedir: "Act of 1933-tarımla ilgili yasa; U. S. v. Butler (1936), ve Rickert Rice Mills v. Fountenot (1936), Economy Act of 1933 (bir bendi)- Lynch v. U. S. (1934), National Industrial Recovery Act (bölüm üç)- Schechter Poultry Co. v. U. S. (1935), National Industrial Recovery Act (birinci bölümden bir hüküm)- Panama Refining Co. v. Ryan (1935), Home Owners Loan Act of 1933 (1934 değişikliği)- Hopkins Savings Assn. v. Cleary (1935), Railroad Retirement Act- Railroad Retirement Board v. Alton R. Co. (1935), Bituminous Coal Conservation Act- Carter v. Carter Coal Co. (1936), Frazier-Lemke Act of 1934 (çiftçilerin iflasıyla ilgili yasa)- Louisville Bank v. Radford (1935)." Çıkarılmış yasaların çoğunluğu kanun tekniği bakımından oldukça zayıftır. Fatih Öztürk, Karşılaştırmalı Anayasa Yargısında Politik Sorun Doktrini, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Doktora Tezi, 2011, İstanbul, s. 39, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, erişim 22.03.2016

pik bir örnektir.¹² Sonuç olarak, mahkeme 1869 yılından beri biri baş hâkim olmak üzere dokuz üye ile görevini yerine getirmektedir. Baş hâkim “eşitler arasında birinci” unvanına sahip olsa da her hâkim gibi bir oy hakkına sahiptir.¹³

1.3.2. Hâkimlerin atanmaları

Bir kişinin ABD Yüce Mahkemesine hâkim olarak atanabilmesi için ABD Başkan'ı tarafından aday gösterilmesi ve adayın Senatonun çoğunluğu tarafından kabul edilmesi gerekir.¹⁴ Böylece, hem yasama hem de yürütme erkinin mahkemenin kompozisyonunun oluşmasında etkisi olur.¹⁵

ABD Yüce Mahkemesinde bir üyelik boşalınca Başkan boşluğu doldurmak için bir kişiyi aday gösterir. Mahkemenin birçok kararı son derece çekişmeli bir şekilde, beş üyeye karşı dört üyenin oyuyla alındığından ve hâkimler ömür boyu görev yapabildiğinden ötürü, gösterilecek adayın belirlenmesi son derece önemli bir süreçtir. Bu yüzden, Başkan potansiyel adaylar hakkında önceden bilgi toplar ve belirlediği aday adayları ile görüşür. Aday gösterilecek kişiye ilişkin yaş, eğitim, meslek veya vatandaşlığa ilişkin bir kısıtlama yoktur.¹⁶

¹² Robert S. Barker, “Şerefim Üzerine Yemin Ederim”, s. 17, Zühtü Arslan, ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü, Liberal Düşünce Topluluğu, 1. Baskı, 2003, s. 12

¹³ David Schultz, Encyclopedia of the Supreme Court, Infobase Publishing, 2005, s. 74, https://books.google.com.tr/books/about/The_Encyclopedia_of_the_Supreme_Court.html?id=I_f6Oo9H3YsC&redir_esc=y, erişim 19.03.2016

¹⁴ Anayasayı hazırlayanlardan Alexander Hamilton atama sürecinde hem Senato hem de Başkan'ın rol almasını şu şekilde açıklamıştır: “Senato ile Başkan arasında atamalara ilişkin maddede belirtilen ilişki ile ilgili olarak bazıları bunun Başkan'ın Senato üzerinde aşırı bir nüfuz kullanmasına yol açacağını ileri sürerken başkaları da bunun tam tersi bir durumun ortaya çıkacağı görüşünü savunmuştur. Bu, her ikisinin de doğru olmadığını gösteren güçlü bir kanıttır.” Aktaran, Robert S. Barker, “Şerefim Üzerine Yemin Ederim”, s. 15

¹⁵ ABD Yüce Mahkemesi resmi internet sitesi, <http://www.supremecourt.gov/faq.aspx#faqg1>, erişim 18.03.2016

¹⁶ Örneğin, mahkemede görev yapmış altı hâkim ABD dışında doğmuştur. İlginç bir bilgi olarak, 1889-1910 yılları arasında mahkemede görev yapmış hâkim David J. Brewer 1837 yılında İzmir’de doğmuştur. ABD Yüce Mahkemesi resmi internet sitesi, <http://www.supremecourt.gov/faq.aspx#faqg1>, erişim 19.03.2016, ABD Yüce Mahkemesi resmi internet sitesi, http://www.supremecourt.gov/faq_justices.aspx#faqjustice8, erişim 19.03.2016

Gösterilecek adayın etiği, hukukçu vasfı, dünya görüşü, eğitimi, cinsiyeti, dini inancı ve etnik geçmişi son derece önemlidir. Mahkemede son otuz yılda görev yapmış hâkimlerin önemli bir bölümü Federal Temyiz Mahkemelerinde hâkim olarak görev yapmış tecrübeli hukukçulardır.¹⁷

ABD çok kültürlü bir toplum olduğundan, hâkimlerin etnik, dini ve benzeri özellikleri atanmalarında önemli bir rol oynar. Etnik geçmiş açısından bakıldığında, mahkemede şimdiye kadar görev yapmış hâkimlerden sadece iki tanesi, Thurgood Marshall ve halen görevde olan Clarence Thomas, Afro-Amerikalıdır. Halen görevde olan Sonia Sotomayor ise kendisini Latin (Hispanik) kökenli olarak tanımlayan tek hâkim olmuştur.¹⁸ 1789'da kurulan mahkemede şimdiye kadar sadece dört kadın hâkim yer almıştır. Mahkemede hâlihazırda görev alan üç hâkim kadındır.¹⁹

Hâkimlerin profesyonel geçmişine bakıldığında, kariyerlerinin farklı dönemlerinde değişik meslekleri icra etmiş oldukları görülmektedir. 1789-2010 yılları arasında görev yapmış hâkimlerin (kariyerlerinin bir bölümünde): % 94,6'sının özel sektörde avukat, % 44,1'inin kamu sektöründe avukat, % 64'ü hâkim, % 50,5'i parlamenter, % 27'si kamu yöneticisi ve % 35,1'i ise asker olarak görev yapmıştır.²⁰

Kuruluşundan beri mahkemede görev yapması için 161 kişi aday gösterilmiştir. Aday gösterilen on iki kişi Senato tarafından reddedilmiş, on iki kişinin adaylığı ise (Başkan tarafından aday gösterildikten sonra) geri çekilmiştir. Adaylığı kabul edilen 124 kişiden yedisi mahkemede görev yapmayı reddetmiştir.²¹ Mahkemede şimdiye kadar 112

¹⁷ Susan Navarro Smelcer, Supreme Court Justices: Demographic Characteristics, Professional Experience, and Legal Education, 1789-2010, Nisan 2010, s. 1-2, 6, 17, <https://www.fas.org/sgp/crs/misc/R40802.pdf>, erişim 19.03.2016

¹⁸ Susan Navarro Smelcer, Supreme Court Justices: Demographic Characteristics, Professional Experience, and Legal Education, 1789-2010, s. 6-7

¹⁹ ABD Yüce Mahkemesi resmi internet sitesi, http://www.supremecourt.gov/about/members_text.aspx, erişim 19.03.2016

²⁰ Susan Navarro Smelcer, Supreme Court Justices: Demographic Characteristics, Professional Experience, and Legal Education, 1789-2010, s. 12

²¹ ABD Senatosu resmi internet sitesi, <http://www.senate.gov/pagelayout/reference/nominations/Nominations.htm#official>, erişim 20.03.2016

farklı hâkim görev yapmıştır. Bunlardan 17'si baş hâkim unvanına sahiptir.²²

Başkanlar genellikle kendi dünya görüşlerine yakın kişileri aday gösterirler.²³ Bu konuda kantarın topuzunu kaçırın başkanların tipik bir örneği George W. Bush'dur. Yargıç Sandra Day O'Connor emekli olacağını açıkladıktan sonra yerinin doldurması için bir aday arayışına girildi. Başkan Bush 7 Ekim 2005'te Harriet Miers'i aday olarak gösterdi. Daha önce hâkim olarak hukukçu tecrübesi olmayan, ayrıca Başkan Bush'un arkadaşı ve avukatı olduğu iddia edilen bir kişinin aday gösterilmesi, Bush'un kendi partisi de dâhil, çok büyük bir kesimden ciddi bir tepki gördü. Tepkiler üzerine Miers'in adaylığı geri çekildi.²⁴

Atanan hâkimler verdikleri kararlarla aday gösterildikleri Başkan'ları bazen "hayal kırıklığına" uğratmışlardır. Örneğin, Başkan Dwight Eisenhower yaptığı en büyük hatanın: ABD Yüce Mahkemesi 14. Baş hâkimi Earl Warren'ı aday olarak göstermek olduğunu belirtmiştir.²⁵ Abraham Lincoln'ün başına gelen olay oldukça ilginçtir. Başkan Lincoln, Hazine Bakanı Salmon P. Chase'i ABD Yüce Mahkemesi Baş hâkimi olması için aday gösterir ve Chase atanır. Lincoln'ün Chase'i atamasının arkasında tek bir gaye vardır. İç Savaş'ın finanse edilmesini sağlayacak yasanın hazırlanmasında eski Hazine Bakanı Chase rol almıştır. Lincoln, yasa mahkeme önüne geldiğinde Chase'in yasa lehine oy vereceğinden emindir. Fakat Başkan'ın planı tutmaz ve Chase yapımında rol aldığı yasanın anayasaya aykırı olduğu yönünde oy kullanmakla kalmaz aynı zamanda yasayı anayasaya aykırı bulan

²² ABD Yüce Mahkemesi resmi internet sitesi, http://www.supremecourt.gov/about/members_text.aspx, erişim 20.03.2016

²³ Mehmet Emin Akgül, "Yargısal Bağımsızlık: Amerika Birleşik Devletleri Örneği", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 2008, 14-3, s. 126-127, <http://dosya.marmara.edu.tr/huk/fak%C3%BCIteredgisi/2008C.14S.3/113-146.pdf>, erişim 19.03.2016

²⁴ BBC, "US top court nominee steps down", 27.10.2005, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/4382370.stm>, erişim 24.03.2016, NBC, "Miers withdraws Supreme Court nomination", 27.10.2005, http://www.nbcnews.com/id/9837151/ns/us_news-the_changing_court/t/miers-withdraws-supreme-court-nomination/#.VvP-KuKLSUK, erişim 24.03.2016

²⁵ S. Purdum Todd, "Presidents, Picking Justices, Can Have Backfires", *The New York Times*, 05.06.2005, <http://www.nytimes.com/2005/07/05/politics/politics-special1/presidents-picking-justices-can-have-backfires.html>, erişim 19.03.2016

mahkeme kararını da kaleme alır.²⁶ ABD Yüce Mahkemesinin 16. Başkanı William Rehnquist'e göre, yaşanan olay değişik erklerin aynı hukuki durumu farklı yorumlayabileceğini gösteren klasik bir örnektir.²⁷ Bir başka örnek ise Başkan Richard Nixon ile alakalıdır. Nixon'ın taraf olduğu *United States v. Nixon* davasında, Başkan Nixon tarafından aday gösterilip atanan dört hâkimden üçü onun aleyhine oy verirken diğer hâkim davadan çekilmiştir.²⁸

1.3.3. Hâkimlerin teminatı ve bağımsızlığı

Yargıçlar "iyi hal" gösterdikleri takdirde istedikleri sürece görevde kalabilirler. Bu durum 19. yüzyıldan beri oldukça tartışmalı bir konudur. Diğer bir deyişle, yargıçların görev süresinin kısıtlanması birçok kez gündeme gelmiş olmasına rağmen böyle bir değişiklik yapılmamıştır.²⁹ Bir başka hâkimlik teminatı ise hâkimlerin maaşlarına ilişkindir. Hâkimlerin görevleri süresince maaşları azaltılamaz.³⁰ Bu düzenlemeler hâkimlik teminatı olarak yargı erkinin; yasama ve yürütme organından bağımsız olmasını sağlamaya yöneliktir.³¹

²⁶ S. Purdum Todd, "Presidents, Picking Justices, Can Have Backfires", <http://www.abrahamlincolnclassroom.org/abraham-lincolns-contemporaries/abraham-lincoln-and-salmon-p-chase/>, erişim 19.03.2016

²⁷ ABD Yüce Mahkemesi'nin 16. Başkanı William Rehnquist'e göre Başkanların mahkemeyi kendi ideolojisine yakın hâkimlerle doldurması [mahkemenin] tabiatı gereği zordur. Yeni atanan bir hâkim kendisini aday gösteren Başkan'a bir süre bağlılık hissedebilir. Ama bu bağ ABD'deki kurumların baskısıyla zamanla gevşer. Michigan Üniversitesi Hukuk Okulu öğretim üyesi Richard D. Friedman'a göre, mahkemenin dinamiği alınan kararlar üzerinde son derece etkilidir. Friedman, hâkimlerin birbirleriyle ve raportörlerle sıkça mütalâada bulduklarını belirtmiştir. S. Purdum Todd, "Presidents, Picking Justices, Can Have Backfires"

²⁸ Robert S. Barker, "Şerefim Üzerine Yemin Ederim", s. 17

²⁹ John Paul Jones, "Yüksek Mahkeme Benzersiz Bir Kurum", Demokrasi ile İlgili Meseleler, ABD Dışişleri Bakanlığı, cilt X, sayı 1, Nisan 2005, s. 13, http://usa.usembassy.de/etexts/turkish/Supreme_Court.pdf, erişim 20.03.2016

³⁰ 2016 yılı itibarıyla ABD Yüce Mahkemesi Başkanı yıllık 260 700, mahkeme üyeleri ise 249 300 Amerikan Doları maaş almaktadır. <http://www.uscourts.gov/judges-judgeships/judicial-compensation>, erişim 19.03.2016. ABD Anayasası 3. maddesinin 1. Bölümü şu şekildedir: "Yüksek Mahkeme ve alt mahkeme yargıçları, iyi halleri sürdüğü sürece görevde kalır ve görevde buldukları sürece hizmetleri karşılığında belli zamanlarda, azaltılmayacak bir maaş alacaklardır.", Amerika Hakkında Amerika Birleşik Devletler Anayasası Açıklamalı, s. 30, <http://turkish.turkey.usembassy.gov/media/pdf/abd-anayasasi.pdf>, erişim 20.03.2016

³¹ Hâkimlerin tarafsızlığı ve bağımsızlığı konusu, ABD Anayasası'nın şerhi niteliğinde olan *The Federalist*'in 78 numaralı sayısında tartışılmıştır. http://landmarkcases.org/en/Page/280/The_Power_of_the_Judicial_Branch_The_Federa-

Hâkimlerim görevden alınmasının tek yolu “impeachment³²”dır. Bu yönetime şimdiye kadar sadece bir kez (1796 ila 1811 yılları arasında mahkemede görev yapan hâkim Samuel Chase hakkında) başvurulmuştur. 1805 yılında başlatılan süreçte Temsilciler Meclisi, Yargıç Chase’in görevden alınmasını onaylamış fakat Senatonun yargıcı aklamaması sebebiyle süreç sonuçlanamamıştır.³³

Hâkimler ortalama olarak elli dört yaşında aday gösterilir ve yetmiş yaşında görevden ayrılırlar.³⁴ Şimdiye kadar mahkemede görev almış en yaşlı üye doksan yaşında emekli olan Yargıç Oliver Wendell Holmes Jr.’dır. Görevde en uzun süre kalmış hâkim, 1939 yılından 1975 senesine kadar tam otuz altı yıl boyunca mahkemede çalışmış olan William O. Douglas’dır. Bir yıl on sekiz gün görev alan hâkim John Rutledge mahkemede en kısa süre çalışan hâkim olarak kayda geçmiştir. Hâkimlerin ortalama görev süresi ise on altı yıl olarak gerçekleşmiştir. Otuz iki yaşında atanan Joseph Story mahkemenin en genç hâkimi olmuştur. Atanan en yaşlı hâkim ise atmış sekiz yaşında yemin etmiş olan Harlan F. Stone’dur.³⁵

1.3.4. Hâlihazırda görev yapan hâkimler

Bu makale kaleme alındığı sırada mahkemenin vefat eden eski hâkimlerinden Antonin Scalia’nın yerinin doldurulamamış olması sebebiyle mahkemede sekiz hâkim bulunmaktadır. Aşağıdaki tabloda mahkemede hali hazırda görev yapan hâkimlerin isimleri, doğum ve göreve başlama tarihleri ayrıca hangi başkan tarafından atandıkları gösterilmektedir.

list_Number_78_and_the_AntiFederalist_78, erişim 25.03.2016

³² Temsilciler Meclisi tarafından soruşturma açılması ve Senato’da yargılanma.

³³ O tarihte Temsilciler Meclisi’nin çoğunluğu Jefferson yanlıydı. ABD Yüce Mahkemesi ise daha çok “Federalist” görüşteydi. Temsilciler Meclisi federal görüşlü yargıya boyun eğdirmek için Yargıç Samuel Chase hakkında soruşturma başlattı. Jefferson taraftarları Senato’da da çoğunluğu oluşturmaktaydı. Fakat Senato’da yeterli sayıda Jefferson yanlısı görevden alınma yönünde oy vermeyince Yargıç Chase aklandı. Robert S. Barker, “Şerefim Üzerine Yemin Ederim”, s. 17, ABD Yüce Mahkemesi resmi internet sitesi, <http://www.supremecourt.gov/faq.aspx#faqgi5>, erişim 17.03.2016

³⁴ <http://supreme-court-justices.insidegov.com/#guide-age-at-nomination> erişim 24.03.2016, <http://supreme-court-justices.insidegov.com/#guide-departure-age>, erişim 24.03.2016

³⁵ ABD Yüce Mahkemesi resmi internet sitesi, http://www.supremecourt.gov/faq_justices.aspx#faqjustice1, erişim 18.03.2016

Tablo 1 – Mahkemede Görev Yapan Hâkimler, Hâkimleri Atayan Başkanlar, Hâkimlerin Doğum ve Göreve Başlama Tarihleri³⁶

Adı	Atayan Başkan	Göreve Başlama Tarihi	Doğum Tarihi
Anthony M. Kennedy	Reagan	18 Şubat 1988	23 Temmuz 1936
Clarence Thomas	Bush G. H. W.	23 Ekim 1991	23 Ekim 1991
Ruth Bader Ginsburg	Clinton	10 Ağustos 1993	15 Mart 1933
Stephen G. Breyer	Clinton	3 Ağustos 1994	15 Ağustos 1938
John G. Roberts Jr.	George W. Bush	29 Eylül 2005	27 Ocak 1955
Samuel Anthony Alito Jr.	George W. Bush	31 Ocak 2006	1 Nisan 1950
Sonia Sotomayor	Obama	8 Ağustos 2009	25 Haziran 1954
Elena Kagan	Obama	7 Ağustos 2010	28 Nisan 1960

Görevdeki hâkimlerin hepsi Amerikalıdır ve genellikle Yale, Harvard gibi “Ivy League” hukuk okulları mezunudur. Ayrıca, birçok hâkim mahkemeye atanmadan önce hukuk okullarında öğretim üyesi ve yüksek mahkeme (Federal Temyiz Mahkemesi) hâkimi olarak çalışmıştır. Görevdeki hâkimlerin üç tanesi kadın beş tanesi ise erkektir.³⁷ Hâkimlere ilişkin sıkça tartışılan bir konu ise yaşlarıdır. Hali hazırda mahkemede görev yapan hâkimlerden en yaşlısı seksen üç en genci ise elli beş yaşındadır. Görevdeki hâkimlerin ortalama yaşı ise altmış sekiz buçuktur.³⁸

1.4. Mahkemenin Görev ve Yetkileri

ABD’deki yargı erkinin görev ve yetkilerinin genel çerçevesi Ana-

³⁶ ABD Yüce Mahkemesi resmi internet sitesi, http://www.supremecourt.gov/about/members_text.aspx, erişim 17.03.2016

³⁷ ABD Yüce Mahkemesi resmi internet sitesi, <http://www.supremecourt.gov/about/biographies.aspx>, 17.03.2016

³⁸ Rakamlar Mart 2016 itibariyle günceldir.

yasa ile çizilmiştir.³⁹ Aşağıdaki tabloda ise ABD Yüce Mahkemesinin görev ve yetki alanı gösterilmiştir.

Tablo 2 – ABD Yüce Mahkemesinin Görev ve Yetki Alanı⁴⁰

İlk Derece Mahkemesi Olarak Görevleri	Temyiz Mahkemesi Olarak Görevleri
İki veya daha fazla eyalet arasındaki uyumsuzluklara bakar (münhasır yetki)	Federal Temyiz Mahkemelerinin kararlarını inceleyebilir
Farklı eyaletlerin sakinleri arasındaki davalara bakar	Eyalet Yüksek Mahkemelerinin federal yasayla ilgili kararlarını inceleyebilir
Federal hükümet ile eyaletler arasındaki davalara bakar	Üç yargıçlı Federal Bölge Mahkemesi kararlarını inceleyebilir
Yabancı diplomatların, diplomatik elçilerin, konsolosların ve konsolos yardımcılarının taraf olduğu davalara bakar	Belirli alanlarda uzmanlaşmış İtiraz Mahkemelerinin kararlarını inceleyebilir

ABD Yüce Mahkemesi'nin iki veya daha fazla eyalet arasındaki davalara ilişkin münhasır yargı yetkisi vardır. Mahkemenin farklı eyalet sakinleri arasındaki, federal hükümetle eyaletler arasındaki davalarda ayrıca diplomatlara ilişkin davalardaki yetkisi münhasır de-

³⁹ ABD Anayasası'nın 3. maddesinin 2. bölümü şu şekildedir: "Yargı organının yetkisi, bu Anayasa'dan doğan tüm hukuksal ve adli davaları, Birleşik Devletler yasalarından, bunlardan alınan yetki ile yapılmış veya yapılacak antlaşmalardan ortaya çıkacak, yasalar ve emsaller kapsamına giren bütün davaları; büyükelçileri, diğer diplomatik görevlileri ve konsolosları ilgilendiren bütün davaları; bütün deniz hukuku ve deniz davalarını; Birleşik Devletlerin taraf olacağı anlaşmazlıkları; iki veya daha fazla eyalet arasındaki anlaşmazlıkları; [bir Eyalet ile başka eyalete mensup vatandaşlar arasındaki anlaşmazlıkları]; aynı eyaletten olup da değişik eyaletlerden toprak bağışları iddiasında bulunan vatandaşlar arasında ve bir eyalet veya o eyalet vatandaşları ile yabancı devletler, [vatandaşları veya yabancı uyruklu olanları] arasındaki anlaşmazlıkları kapsamına alacaktır. Büyükelçileri, diğer yabancı devlet temsilcilerini ve konsoloslarını ilgilendiren ve bir eyaletin taraf olduğu bütün davalarda ilk yargı yetkisi Yüksek Mahkeme'nin olacaktır. Daha önce sayılan bütün diğer davalarda, Kongre'nin getireceği istisnalar ve koyacağı kurallar çerçevesinde, hem hukuk hem de fiil bakımından, Yüksek Mahkeme temyiz yetkisine sahip olacaktır.", Amerika Hakkında Amerika Birleşik Devletler Anayasası Açıklamalı, s. 31

⁴⁰ United States Code, Title 28, Part 4, Chapter 81, <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/28/part-IV/chapter-81>, erişim 21.03.2016, Rules of the Supreme Court of the United States, <https://www.law.cornell.edu/rules/supct>, erişim 21.03.2016, Mehmet Emin Akgül, "Yargısal Bağımsızlık: Amerika Birleşik Devletleri Örneği", s. 119-120

ğildir. Diğer bir deyişle, bu davalara başka mahkemeler de bakabilir. ABD Yüce Mahkemesi'nin ilk derece mahkemesi sıfatıyla baktığı dava sayısı iş yüküne kıyasla oldukça azdır.⁴¹

ABD Yüce Mahkemesi yargı hiyerarşisinde en üst derecede olan mahkemedir ve en yüksek temyiz mercidir. Mahkemenin en önemli görevlerinden birisi: Kanunların anayasaya uygunluğunu denetlemektir. Mahkemenin yaptığı denetim, Avrupa'daki anayasa mahkemelerinin aksine, somut norm denetimidir.⁴² Diğer bir deyişle, ABD Yüce Mahkemesi hem en yüksek temyiz mercii (Danıştay, Yargıtay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi ve Askeri Yargıtay) hem de somut norm denetimi yapan anayasa mahkemesi görevini üstlenmiştir.⁴³

ABD Yüce Mahkemesinin kritik bir görevi somut norm denetimi yapmaktır. Bu görev birçok ülkede ciddi tartışmalara sebep olabilmektedir. Şüphesiz ABD'de de mahkemenin verdiği kararlar zaman zaman siyaset ile hukuk arasında çekişmelere yol açmıştır. Fakat her iki kurum oldukça uzun bir süredir ve fazla gerilime yol açmadan bu ilişkiyi sürdürebilmiştir. Bu durumun altında yatan neden ABD'nin demokrasi kültürüdür.⁴⁴

ABD Yüce Mahkemesi 1789-1953 yılları arasında Kongrenin yasalaştırdığı 76 federal kanunu ihmal etmiştir (anayasaya aykırı bulmuştur). Mahkeme 1953-1998 döneminde de 76 federal kanunu anayasaya aykırı bulmuştur. Mahkemenin eyalet yasaları konusunda daha aktif olduğu gözükmektedir. 1789-1889 seneleri arasında 79 yasayı ihmal eden mahkeme, 1889-1989 yıllarında 794 eyalet yasasını ihmal etmiştir. Mahkemenin eyalet yasaları konusunda daha aktif bir tavır takınmasının sebebi, eyaletlerin federalizmi aşma çabasıdır.⁴⁵

Mahkemenin anayasaya aykırılık saptadığı davalar yapılan anayasa değişiklikleri ile beş kez etkisiz kılınmıştır. Bunlardan ilki, mah-

⁴¹ Thomas E. Baker, "A Primer on Supreme Court Procedures", s. 479-480

⁴² Zühtü Arslan, ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü, s. 16-17, Baker, Thomas E., "A Primer on Supreme Court Procedures", s. 476

⁴³ John Paul Jones, "Yüksek Mahkeme Benzersiz Bir Kurum", s. 9

⁴⁴ John Paul Jones, "Yüksek Mahkeme Benzersiz Bir Kurum", s. 13. Mahkemenin verdiği bazı kararlar tartışmalara yol açmaktadır. Fakat en tartışmalı kararların bile önemli sayıda insan tarafından desteklenmektedir. Thomas E. Baker, "A Primer on Supreme Court Procedures", s. 476

⁴⁵ Fatih Öztürk, Karşılaştırmalı Anayasa Yargısında Politik Sorun Doktrini, s. 24

kemenin 1793 yılında verdiği *Chisholm v. Georgia* kararını⁴⁶ etkisiz kılmak için 1795 yılında yapılan 11. Değişiklik'tir.⁴⁷ Mahkemenin 1857 yılında karara bağladığı *Dred Scott v. Sandford*⁴⁸ davası, 1868 yılında yapılan 14. Değişiklik⁴⁹ ile hükümsüz kılınmıştır. Mahkemenin 1895

⁴⁶ Mahkeme ilgili davada bir eyalet veya başka ülke vatandaşının, bir başka ABD eyaletine karşı açabileceği davaları kısıtlayan bir karar almıştır. *Chisholm v. Georgia*, <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/2/419>, erişim 20.03.2016

⁴⁷ 11. Değişiklik şu şekildedir: Birleşik Devletlerin yargı yetkisi, Birleşik Devletler eyaletlerinden birine karşı diğer bir eyalet vatandaşları, ya da yabancı bir devlet vatandaşı veya yabancı uyruğu olanlar tarafından açılmış ya da devam etmekte olan herhangi bir hukuk veya hakkaniyet davasını kapsayan biçimde yorumlanmayacaktır. Amerika Hakkında Amerika Birleşik Devletler Anayasası Açıklamalı, s. 38

⁴⁸ Mahkeme ilgili davada Afro-Amerikalıların, ister özgür olsun ister köle, federal mahkemelere başvuramayacağı kararlaştırmıştır. *Dred Scott v. Sandford*, <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/60/393>, erişim 20.03.2016

⁴⁹ 14. Değişiklik şu şekildedir:

"Bölüm 1

Birleşik Devletlerde doğmuş veya Birleşik Devletler uyruğuna geçmiş ve Birleşik Devletler yetkisine tabi olan herkes, Birleşik Devletler'in ve ikamet etmekte oldukları eyaletin vatandaşıdır. Hiç bir eyalet, Birleşik Devletler vatandaşlarının ayrıcalık ve bağımsızlıklarını kısıtlayacak yasa yapmayacak veya uygulamayacak ve hiç bir eyalet yasal gerekler yerine getirilmeden bir kişiyi yaşamından, özgürlüğünden ya da malından yoksun etmeyecek; ya da kendi yargı yetkisi içindeki bir kişiyi, yasaların eşit koruması dışında bırakmayacaktır.

Bölüm 2

Temsilciler Meclisi üyelikleri, eyaletler arasında [vergi alınmayan Kızılderililer dışında], her eyaletin sayılan tüm nüfus oranına göre paylaşılacaktır. Ancak bir eyalette ikamet eden 21 yaşında ve Birleşik Devletleri vatandaşı olan erkekler, ayaklanmaya katılma veya başka bir suç dışında, Başkan ve Başkan Yardımcısını seçecek olan seçicileri, Kongre üyelerini, bir eyaletin yürütme ve yargı organı yetkililerini, ya da o eyaletin yasama meclisi üyelerini belirlemek için yapılacak bir seçimde oy kullanma hakkından mahrum edilir ya da bu hak kısıtlanırsa, bu eyaletin temsilcilerine esas olan sayı, bu erkeklerin sayısının bu eyalette 21 yaşındaki tüm erkek sayısı oranına göre azaltılacaktır.

Bölüm 3

Kongre üyesi, Birleşik Devletleri memuru, veya eyalet yasama meclisi üyesi, eyalet yürütme, ya da yargı organı memuru olarak Birleşik Devletlere karşı başkaldırma ya da ayaklanmaya katılan; ya da Birleşik Devletler düşmanlarına yardım ve kolaylık sağlayan bir kimse, Kongre'de Senato ya da Temsilciler Meclisi üyesi, ya da Başkan ve Başkan Yardımcısı seçimlerinde seçici olamayacak, Birleşik Devletler'de ya da herhangi bir eyalette sivil ya da askeri hiçbir görev alamayacaktır. Ancak Kongre, her iki mecliste üçte iki çoğunlukla alınacak kararlar böyle bir ehliyetsizliği kaldırabilir.

Bölüm 4

Başkaldırı veya ayaklanmaları bastırmadaki hizmetler karşılığı verilen aylık ve ikramiyeleri ödemek için yapılan borçlar dâhil, Birleşik Devletlerin yasal şekilde yüklenmiş olduğu kamu borçlarının geçerliliğinden şüphe edilmeyecektir. Ancak, ne Birleşik Devletler ve ne de herhangi bir eyalet, Birleşik Devletler'e karşı

senesinde hükme bağladığı *Pollock v. Farmers' Loan & Trust Co.*⁵⁰ kararı 1913 yılında yapılan 16. Değişiklik⁵¹ ile etkisiz kılınmıştır.⁵² 1875 yılında karara bağlanan *Minor v. Happersett*⁵³ davası, Kongrenin 1920 yılında onayladığı 19. Değişiklik⁵⁴ ile geçersiz kılınmıştır. Son olarak, 1970 yılında verilen *Oregon v. Mitchell*⁵⁵ kararı, 1971 yılında yapılan 26. Değişiklik⁵⁶ ile hükümsüz bırakılmıştır. Mahkeme kararlarının anayasa değişikliği yoluyla sadece beş kez etkisiz kılınmasının bir sebebi, ABD Anayasası'nın değiştirilmesi oldukça güç (sert anayasa) bir anayasa olmasıdır.

1.5. Mahkemenin İşleyişi

1.5.1. Başvuru

ABD Yüce Mahkemesine yapılacak başvuruların yazılı olarak ve belirli bir formatta yapılması zorunludur.⁵⁷ Davacı veya temyiz eden

bir başkaldırma ya da ayaklanmaya yardım için yapılmış bir borç ya da taahhüdü veya bir kölenin kaybı ya da azat edilmesi nedeniyle bir tazminat isteğini üstlenmeyecek veya ödemeyecektir; bu tür bütün borç, taahhüt ve tazminat istekleri yasadışı ve hükümsüz kabul edilecektir.

Bölüm 5

Kongre, uygun yasalarla bu madde hükümlerini uygulamaya yetkisine sahip olacaktır.", Amerika Hakkında Amerika Birleşik Devletler Anayasası Açıklamalı, s. 40
50 Mahkeme federal gelir kanununun, Wilson-Gorman Tariff Act, anayasaya aykırı olduğunu hükmetmiştir. *Pollock v. Farmers' Loan & Trust Co.*, <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/157/429>, erişim 20.03.2016

51 16. Değişiklik şu şekildedir: "Kongre, eyaletler arasında bir paylaşım yapmaksızın ve herhangi bir nüfus sayımını ya da hesaplamayı dikkate almaksızın, hangi kaynaktan sağlanırsa sağlansın, bütün gelirlere vergi koyma ve toplama yetkisine sahip olacaktır.", Amerika Hakkında Amerika Birleşik Devletler Anayasası Açıklamalı, s. 40

52 John Paul Jones, "Yüksek Mahkeme Benzersiz Bir Kurum", s. 13

53 *Minor v. Happersett*, <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/88/162>, 20.03.2016

54 19. Değişiklik şu şekildedir: "Birleşik Devletler vatandaşlarının oy kullanma hakkı, Birleşik Devletler veya herhangi bir eyalet tarafından cinsiyet nedeniyle reddilmeyecek veya kısıtlanmayacaktır. Kongre, uygun yasa ile, bu maddeyi uygulamaya yetkisine sahip olacaktır.", Amerika Hakkında Amerika Birleşik Devletler Anayasası Açıklamalı, s. 41

55 *Oregon v. Mitchell*, <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/400/112>, erişim 20.03.2016

56 26. Değişiklik şu şekildedir: "Onsekiz ya da daha büyük yaşlardaki Birleşik Devletler vatandaşlarının oy kullanma hakları, Birleşik Devletler ya da herhangi bir eyalette, yaş nedeniyle reddilmeyecek ya da kısıtlanmayacaktır.", Amerika Hakkında Amerika Birleşik Devletler Anayasası Açıklamalı, s. 45

57 Konu hakkında ayrıntılı bilgi için bakınız, Rules of the Supreme Court of the United States, Part 7, Practice and Procedure, <https://www.law.cornell.edu/rules/>

tarafından yapılan başvurular “ücretli başvuru” ve “in forma pauperis” olarak ikiye ayrılabilir. Normalde başvuru ücreti 300 Amerikan Doları iken, “in forma pauperis” yöntemiyle başvuru yapıldığında herhangi bir başvuru ücreti ödenmesine gerek yoktur. Fakat, bu şekilde başvuru yapabilmek için başvuranın ücret ödeme kabiliyetine sahip olmadığını kanıtlanması gereklidir.⁵⁸ Bu yöntemin en bilinen örneği *Gideon v. Wainwright* davasında yaşanmıştır. Clarence Earl Gideon hakkında ağır suç (felony) işlediği iddiasıyla kovuşturma başlatılır. Avukat tutmaya maddi durumu elvermeyen Gideon, mahkemeden kendisine avukat atmasını talep eder. Florida kanunlarına göre yalnızca idam ile suçlananların avukat tarafından ücretsiz olarak temsil edilme hakkı vardır. Yerel mahkeme Gideon’un talebini reddeder. Bunun üzerine, Gideon savunmasını kendi başına yapar ve suçlu bulunur. Gideon hücrelerinden ABD Yüce Mahkemesine mektup yazarak (hukuki deyimle “in forma pauperis” ile) başvurur. Gideon’un hem başvurusu hem de (avukat ile temsil edilme) talebi (adil yargılanma hakkı ihlal edildiğinden) kabul edilir.⁵⁹ Mahkemeye genellikle ücretli başvurunun iki katı kadar “in forma pauperis” başvurusu yapılır.⁶⁰

Çok nadir de olsa bir Federal Temyiz Mahkemesi, ABD Yüce Mahkemesine hukuki bir sorun hakkında bağlayıcı bir karar vermesi için başvurur ve bu durum “certification” (bekletici sorun) olarak adlandırılır. ABD Yüce Mahkemesi sadece sorulan soruyu yanıtlayabilir, davayı esastan karara bağlayabilir veya hiç bir şey yapmaz. Bu yönetime uygulamada neredeyse hiç rastlanmamaktadır.⁶¹

supct, erişim 20.03.2016, ABD Yüce Mahkemesi resmi internet sitesi, <http://www.supremecourt.gov/casehand/courtspecchart02162010.aspx>, erişim 21.03.2016, <http://www.supremecourt.gov/casehand/guidetofilingpaidcases2014.pdf>, erişim 21.03.2016, Office of the Clerk Supreme Court of the United States, Guide For Prospective Indigent Petitioners For Writs of Certiorari, Kasım 2014, <http://www.supremecourt.gov/casehand/guideforifpcases2014.pdf>, erişim 21.03.2016

⁵⁸ Rules of the Supreme Court of the United States, Part 7, Practice and Procedure, Rule 33, 39, https://www.law.cornell.edu/rules/supct/rule_39, 20.03.2016

⁵⁹ *Gideon v. Wainwright*, <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/372/335>, erişim 18.03.2016

⁶⁰ Thomas E. Baker, “A Primer on Supreme Court Procedures”, s. 483, Murat Sevinç, “ABD Yüce Mahkemesi”, s. 394, http://supremecourthistory.org/htwc_clerkofthecourtmarshall.html, erişim 24.03.2016

⁶¹ Thomas E. Baker, “A Primer on Supreme Court Procedures”, s. 480, Rules of the Supreme Court of the United States, Part 4, Rule 19, https://www.law.cornell.edu/rules/supct/rule_19, erişim 22.03.2016

ABD Yüce Mahkemesi genellikle alt mahkemelerin sonuçlandırdığı davalara son temyiz mercii olarak bakar. Fakat, mahkeme kamuoyu için kritik önem taşıyan davalarda hızla karar verilmesi için alt mahkemenin kararını beklemeden davayı devralabilir. Başkan Nixon'ın taraf olduğu *United States v. Nixon* davası duruma örnek teşkil etmektedir.⁶²

1.5.2. Kabul edilebilirlik incelemesi

ABD Yüce Mahkemesine (ve ABD'deki diğer tüm mahkemelere) başvurabilmek için ortada somut bir dava veya uyuşmazlık olması gereklidir.⁶³ İhtilafın (varsayımsal bir durumun aksine) gerçek taraflarının olması, somut ve belli bir önem taşıması (de minimis olmayan), hukuki bir sonucu içermesi, ayrıca tam ve etkin şekilde hukuki bir hükümle çözülmeye elverişli olması gereklidir. Bu yaklaşıma göre, mahkemeler sadece uyuşmazlık çözen diğer bir deyişle olgunlaşmamış, soyut ve siyasi kararlar vermeyen bir kurum haline gelmekte, hukuk ile siyaset birbirinden ayrılmaktadır.⁶⁴

Mahkemede dava açacak kişi hak kaybına uğramış kişi olmalıdır (Standing Kuralı). Bu kurala göre, dava açabilmek için ortada bir zarar

⁶² Thomas E. Baker, "A Primer on Supreme Court Procedures", s. 480; http://supremecourthistory.org/htcw_casesthecourthears.html, erişim 24.03.2016

⁶³ ABD Anayasası'nın 3. maddesinin 2. bölümü şu şekildedir: "Yargı organının yetkisi, bu Anayasa'dan doğan tüm hukuksal ve adli davaları, Birleşik Devletler yasalarından, bunlardan alınan yetki ile yapılmış veya yapılacak antlaşmalardan ortaya çıkacak, yasalar ve emsaller kapsamına giren bütün davaları; büyükelçileri, diğer diplomatik görevlileri ve konsolosları ilgilendiren bütün davaları; bütün deniz hukuku ve deniz davalarını; Birleşik Devletlerin taraf olacağı anlaşmazlıkları; iki veya daha fazla eyalet arasındaki anlaşmazlıkları; [bir Eyalet ile başka eyalete mensup vatandaşlar arasındaki anlaşmazlıkları]; aynı eyaletten olup da değişik eyaletlerden toprak başlıkları iddiasında bulunan vatandaşlar arasında ve bir eyalet veya o eyalet vatandaşları ile yabancı devletler, [vatandaşları veya yabancı uyruklu olanları] arasındaki anlaşmazlıkları kapsamına alacaktır. Büyükelçileri, diğer yabancı devlet temsilcilerini ve konsoloslarını ilgilendiren ve bir eyaletin taraf olduğu bütün davalarda ilk yargı yetkisi Yüksek Mahkeme'nin olacaktır. Daha önce sayılan bütün diğer davalarda, Kongre'nin getireceği istisnalar ve koyacağı kurallar çerçevesinde, hem hukuk hem de fiil bakımından, Yüksek Mahkeme temyiz yetkisine sahip olacaktır.", Amerika Hakkında Amerika Birleşik Devletler Anayasası Açıklamalı, s. 31. Bahsi geçen maddede zikredilen "uyuşmazlık veya dava"nın kapsamının ne olabileceği *Muskrat v. United States* davasında tartışılmıştır. <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/219/346/case.html>, erişim 22.03.2016

⁶⁴ Thomas E. Baker, "A Primer on Supreme Court Procedures", s. 477, Fatih Öztürk, Karşılaştırmalı Anayasa Yargısında Politik Sorun Doktrini, s. 50-52

olmalı veya yakın gelecekte bir zarar gerçekleşecek olmalıdır. Ayrıca, illiyet bağı bulunmalı (zarar davacıdan kaynaklanmalı) ve mahkemenin vereceği kararlar zarar giderilebilmelidir.⁶⁵ Bahsedilenler haricinde üç ihtiyati şart daha vardır. Bu şartlar: “Üçüncü kişinin dava açmaması, zararın çoğunluğu eşit şekilde etkilemesi ve davalının belirtilen yasayla çıkarlarının etkilenecek olmasıdır.”⁶⁶

ABD Yüce Mahkemesi ancak ortaya çıkmış ihtilaflara bakabilmektedir. Diğer bir deyişle, mahkemede doğmamış veya yeteri kadar olunlaşmamış çekişmeler hakkında dava açılmaz (Ripeness Kuralı). Fakat, zarar tehdidinin olduğu durumlarda ortada somut bir sorun olduğu kabul edilmektedir. Bir başka şart ise ihtilaflı olan konunun mahkeme önüne geldiğinde halen devam ediyor olmasıdır (Mootness Kuralı). “Ripeness Kuralı” uyuşmazlıkların zamanından önce mahkemeye getirilmesine engel olurken, “Mootnes Kuralı” da ihtilafın mahkemeye geç gelmesine mani olmaktadır.⁶⁷ Son şart ise “Politik Soru”dur (Political Question). Bu kurala göre, tamamıyla yasama veya yürütme erkinin görev alanına giren konular ABD Yüce Mahkemesi önüne dava olarak getirilemez.⁶⁸ Mahkemeye getirilecek davaların anayasaya aykırılık iddiası taşıması gereklidir ve bu savın sağlam bir dayanağı olmalıdır.⁶⁹ Önemle değinmek gerekir ki, yukarıda bahsi geçenler genel ilkelerdir ve bu ilkelerin istisnaları mevcuttur. Bunun yanı sıra, görevde olan hâkimlerin yukarıdaki ilkelere bakış açıları, mahkemenin kapılarının açılmasına veya kapanmasına sebep olabilir.

ABD Yüce Mahkemesi karar vereceği davaların önemli bir bölümünü kendisi seçmektedir. Mahkemenin incelemek zorunda olduğu uyuşmazlıklar vardır fakat bunlar mahkeme iş yükünün çok az bir kısmını oluşturur. Mahkeme ilk kurulduğunda kendisine yapılan tüm temyiz başvurularını incelemek zorundaydı. Bu durum zamanla ciddi bir iş yüküne sebep oldu ve mahkeme işin içinden çıkamaz oldu. Bu yüzden “Judiciary Act”te (Adliye Yasası) 1891, 1925 ve 1988 yıllarında

⁶⁵ Fatih Öztürk, Karşılaştırmalı Anayasa Yargısında Politik Sorun Doktrini, s. 53-58, Thomas E. Baker, “A Primer on Supreme Court Procedures”, s. 476

⁶⁶ Fatih Öztürk, Karşılaştırmalı Anayasa Yargısında Politik Sorun Doktrini, s. 59

⁶⁷ Thomas E. Baker, “A Primer on Supreme Court Procedures”, s. 477, Fatih Öztürk, Karşılaştırmalı Anayasa Yargısında Politik Sorun Doktrini, s. 59-62

⁶⁸ Thomas E. Baker, “A Primer on Supreme Court Procedures”, s. 477

⁶⁹ Thomas E. Baker, “A Primer on Supreme Court Procedures”, s. 481-482, Murat Sevinç, “ABD Yüce Mahkemesi”, s. 394

yapılan değişikliklerle, ABD Yüce Mahkemesinin bakmak zorunda olduğu dava sayısı (türü) azaltılmıştır. Değişikliklerden sonra mahkeme bakacağı davalar konusunda ciddi bir takdir yetkisine sahip olmuştur.⁷⁰

Mahkemeye yapılan başvurular hâkimlerin incelemesinden geçmektedir. “Judiciary Act” ABD’yi on üç farklı bölgeye ayırmıştır ve her bölgeden bir hâkim sorumludur. Başvuru hangi bölgeden geliyorsa, o bölgeyle sorumlu olan hâkimin incelemesinden geçer.⁷¹ Acil başvurular da ilgili hâkimin görevi kapsamındadır. Eğer hâkim başvurunun incelemeye değer olduğunu düşünürse başvuru (yapılan oylama sonucu) kabul edilebilir.⁷² Başvurunun kabul edilebilirliği (genelde) dört kriter taşınmasına bağlıdır. Kriterler şu şekildedir:

- 1- Başvurunun en az dört hâkim tarafından incelenmeye değer bulunacağına, yani “temyiz müzekkeresi”⁷³ (a writ of certiorari) yazılacağına dair “makul olasılık” (reasonable probability) olması,
- 2- Mahkemenin çoğunluğunun (alt mahkeme tarafından) verilen kararın esasının hatalı olduğunu kararlaştıracağına dair kayda değer bir beklenti olması,
- 3- Başvuru kabul edilmezse telafisi olanaksız bir zararın meydana gelecek olması,
- 4- Çekişen hukuki menfaatlerin yakın olduğu bir davada, başvuru

⁷⁰ Peter J. Messitte, “Temyiz Müekkeresi: Hangi Davalara Bakılacağına Karar Verilmesi”, Demokrasi ile İlgili Meseleler, ABD Dışişleri Bakanlığı, cilt X, sayı 1, Nisan 2005, s. 18-19, http://usa.usembassy.de/etexts/turkish/Supreme_Court.pdf, erişim 20.03.2016

⁷¹ Hâkimlerin görev bölgeleri, hâkimlerin değişmesiyle farklılık göstermektedir. Hâkimler kendi aralarında yaptıkları mütalaa sonucunda görev dağılımını yaparlar. Başvuru yapılan hâkim müsait değilse en kıdemli hâkimden başlayarak (en kıdemli üye mahkeme başkanıdır, daha sonra görev süresine bakılarak kıdem belirlenir) başvuru bir sonraki hâkime yollanır. The Supreme Court of the United States, A Reporter’s Guide to Applications Pending Before The Supreme Court of the United States, s. 13, <http://www.supremecourt.gov/publicinfo/reportersguide.pdf>, erişim 17.03.2016, Susan Navarro Smelcer, Supreme Court Justices: Demographic Characteristics, Professional Experience, and Legal Education, 1789-2010, Nisan 2010, s. 15-16

⁷² The Supreme Court of the United States, A Reporter’s Guide to Applications Pending Before The Supreme Court of the United States, s. 2

⁷³ Temyiz müzekkeresi, ABD Yüce Mahkemesinin alt mahkemeye belirli bir davaya ilişkin dosyayı onaylama veya incelemek için verdiği talimatıdır. Peter J. Messitte, “Temyiz Müekkeresi: Hangi Davalara Bakılacağına Karar Verilmesi”, s. 18

yapılan hâkimin, davalı ve davacının aynı zamanda kamunun haklarını dengelemeyi uygun bulması.⁷⁴

Mahkemeye gönderilen başvurular öncelikle ilgili hâkimin kâtibine yollanır. Hâkim başvurunun değerlendirmesini kendi başına yapabilir (reddedebilir) veya başvuruyu tüm hâkimlere yönlendirebilir. İdam cezası hakkındaki başvurular genellikle tüm üyeler tarafından değerlendirilmektedir.⁷⁵ Başvurunun kabul edilebilirlik değerlendirmesi dosya üzerinden yapılır.⁷⁶

“Dört Kuralı” (Rule of Four) gereği bir başvurunun kabul edilmesi (temyiz müzakeresi yazılması) için en az dört hâkimin oyu gereklidir.⁷⁷ Yürütmenin durdurulması (örneğin sanığın idamla yargılandığı davada sürecin durdurulması) gibi kararların verilmesi için ise beş hâkimin oyu gereklidir.⁷⁸

Mahkeme genellikle kamuoyunun önemli bir bölümünü veya hükümetin çıkarlarını ilgilendiren kritik davalara bakmayı tercih etmektedir. Ayrıca, alt mahkemelerin anayasayı veya federal hukuku değişik şekilde yorumlamalarının sebep olduğu hukuki uyuşmazlıkları da

⁷⁴ The Supreme Court of the United States, A Reporter’s Guide to Applications Pending Before The Supreme Court of the United States, s. 2-3

⁷⁵ Eğer bir hâkim başvuruyu reddederse, teorik olarak, başvuran talebini diğer hâkimlere yollayabilir. Mahkeme üyelerinin çoğunluğu başvuruyu reddedene kadar, başvuran talebini hâkimlere yollamaya devam edebilir. Bu durumun önüne geçilmesi için, tekrar yapılan başvurular genellikle tüm mahkeme üyelerince değerlendirilmektedir. The Supreme Court of the United States, A Reporter’s Guide to Applications Pending Before The Supreme Court of the United States, s. 3-4

⁷⁶ Başvurular genellikle kâtipler tarafından özetlenir. Özetlerde davanın delilleri, alt mahkeme kararları, tarafların iddiaları ve raportörlerin başvuru hakkındaki görüşleri vardır. Hâkimler bu bilgi notları üzerinden değerlendirme yapar ve başvurunun kabul edilebilirliği hakkında karar verir. Peter J. Messitte, “Temyiz Müzakeresi: Hangi Davalara Bakılacağına Karar Verilmesi”, s. 20. Kabul edilebilirlik değerlendirmesi için hâkimlerin mahkemede toplantı yapmasına gerek yoktur. Süreç telefon veya kâtipler aracılığı ile de yürütülebilir. The Supreme Court of the United States, A Reporter’s Guide to Applications Pending Before The Supreme Court of the United States, s. 3

⁷⁷ “Dört Kuralı” bir kuraldan çok uzun zamandır süregelen bir gelenektir. Çünkü konu hakkında hiçbir hukuki düzenleme yoktur. Peter J. Messitte, “Temyiz Müzakeresi: Hangi Davalara Bakılacağına Karar Verilmesi”, s. 20, Thomas E. Baker, “A Primer on Supreme Court Procedures”, s. 483

⁷⁸ The Supreme Court of the United States, A Reporter’s Guide to Applications Pending Before The Supreme Court of the United States, s. 3

tercih etmektedir. Bu tür davaların kabul edilmesi sebebi yeknesak bir uygulama sağlamaktır.⁷⁹

Mahkemeye yıllık 7000-8000 başvuru yapılmaktadır. Bu başvurulardan yaklaşık seksen tanesi duruşmalı olarak incelenmektedir.⁸⁰ Sonuç olarak, sıklıkla dile getirilen: “*Bu davayı ABD Yüce Mahkemesine kadar götüreceğim*” söylemi teorik açıdan mümkün olsa dahi oldukça küçük bir ihtimaldir.⁸¹

1.5.3. Duruşmalar

Mahkemenin idari işler memuru geleneksel olan ve “*Oyez! Oyez! Oyez!*” şeklinde başlayan duyuru ile duruşmayı başlatır.⁸² Duruşmalarda baş hâkime “*Mister*”, diğer hâkimlere ise “*Your Honor*” veya hâkim ve ismi ile (örneğin: “*Hâkim Ginsburg*”) şeklinde hitap edilir.⁸³ Mahkeme önce davacı daha sonra davalıya argümanlarını sözlü olarak sunması için otuzar dakika süre verir. Avukatlar bu sürenin hepsini kullanmak zorunda değildir. Hatta, kısa ve öz savunmaların daha etkili olduğunu gösteren birçok örnek vardır.⁸⁴ Avukatlardan son derece kısa ve net açıklamalar yapmaları beklenir. Bu durumun önemli bir sebebi taraflara verilen sürenin son derece hızlı bir şekilde geçmesidir. Hâkimler taraflara verilen süre içinde avukatlara soru sorabilirler. Avukatlardan, daha önce hâkimler tarafından okunmuş özetin tekrarlanması yerine davayı kazanmalarını sağlayacak hukuki tezleri vurgulaması beklenir.⁸⁵

⁷⁹ Peter J. Messitte, “Temyiz Müekkeresi: Hangi Davalara Bakılacağına Karar Verilmesi”, s. 20, Rules of the Supreme Court of the United States, Part 3, Rule 11, https://www.law.cornell.edu/rules/supct/rule_11, 21.03.2016, Office of the Clerk Supreme Court of the United States, Guide For Prospective Indigent Petitioners For Writs of Certiorari, s. 1

⁸⁰ 1950 yılında mahkemeye yapılan başvuru sayısı 1195, 1975 yılında ise 3940 olarak gerçekleşmiştir. ABD Yüce Mahkemesi resmi internet sitesi, <http://www.supremecourt.gov/faq.aspx#faqqi1>, erişim 18.03.2016, The Supreme Court of the United States, A Reporter’s Guide to Applications Pending Before The Supreme Court of the United States, s. 15

⁸¹ Thomas E. Baker, “A Primer on Supreme Court Procedures”, s. 483

⁸² ABD Yüce Mahkemesi resmi internet sitesi, <http://www.supremecourt.gov/about/procedures.aspx>, erişim 21.03.2016

⁸³ The Supreme Court of the United States, Guide For Counsel In Cases to be Argued Before the Supreme Court of the United States, s. 5, http://www.supremecourt.gov/oral_arguments/guideforcounsel.pdf, erişim 21.03.2016

⁸⁴ The Supreme Court of the United States, Guide For Counsel In Cases to be Argued Before the Supreme Court of the United States, s. 7-8

⁸⁵ The Supreme Court of the United States, Guide For Counsel In Cases to be Argued

Avukatların duruşma öncesinde sıkı bir hazırlık yapması gereklidir. Avukatlar müvekkillerinin işlerini, davanın özünü, kendi davası ile ilgili diğer ABD Yüce Mahkemesi kararlarını ve dava dilekçesinin hepsinin tüm ayrıntılarını bilmeli ve hâkimlerin olası sorularına hazırlanmış olmalıdır.⁸⁶ Diğer bir deyişle, mahkemenin duruşmalarına avukat olarak katılmak oldukça çetin bir vazifedir. Bir görüşe göre, ABD Yüce Mahkemesi önünde yapılan sözlü savunma avukatlığın zirvesidir.⁸⁷ Duruşmaların deşifre metni duruşma gününde mahkemenin internet sitesinde yayımlanır.⁸⁸

1.5.4. Mahkemenin kararları

Mahkeme genellikle duruşma yapmadan karar vermektedir. Diğer bir deyişle, mahkeme seri inceleme ile karar verebilir. Mahkeme seri incelemeye (çoğunlukla) alt mahkemenin kararını kesinlikle hukuka aykırı bulduğu durumlarda başvurur. Böyle bir durumda dilekçe sunulması ve duruşma yapılması gibi zaman kaybına sebep olabilecek usuller atlanır ve genellikle alt mahkemenin kararı bozulur.⁸⁹

Karar verilmeden “conference” adı verilen hâkimler toplantısında, hâkimler davayı mütalaa ederler. Ayrıca, bu toplantıda hangi davalara bakılacağı da (a writ of certiorari yazılacağı) tartışılır ve oylanabilir. Bu toplantılar bazen hâkimleri verecekleri oyları tekrar düşünmeye sevk edebilir. Bu toplantıya sadece hâkimler katılmaktadır.⁹⁰

Mahkemenin karar yeter sayısı altıdır, diğer bir deyişle mahkeme en az altı hâkim ile karar verebilmektedir.⁹¹ Fakat mahkeme kararlarını, uç istisnalar haricinde, tüm hâkimlerin katılımıyla verir.⁹² Mah-

Before the Supreme Court of the United States, s. 5-6

⁸⁶ The Supreme Court of the United States, Guide For Counsel In Cases to be Argued Before the Supreme Court of the United States, s. 5-11

⁸⁷ William K. Suter; Pamela Talkin; Frank Wegner; Kathleen Landin Arberg, “Kapalı Kapılar Ardında Çalışma”, s. 36

⁸⁸ The Supreme Court of the United States, Guide For Counsel In Cases to be Argued Before the Supreme Court of the United States, s. 3

⁸⁹ Peter J. Messitte, “Temyiz Müekkeresi: Hangi Davalara Bakılacağına Karar Verilmesi”, s. 22

⁹⁰ Thomas E. Baker, “A Primer on Supreme Court Procedures”, s.484; http://supremecourthistory.org/htcw_justiceconference.html, erişim 24.03.2016

⁹¹ ABD Yüce Mahkemesi resmi internet sitesi, <http://www.supremecourt.gov/faq.aspx#faqi1>, erişim 18.03.2016

⁹² Hâkimlerin oyları eşit olarak dağılırsa, davaya davalı kazanmış olur. Thomas E.

keme kararını yazması için bir hâkim görev alır. Kararı yazacak üye, kararı veren çoğunluğun en kıdemli hâkimi tarafından seçilir. Baş hâkim her koşulda en kıdemli üye olarak görüldüğünden dolayı, eğer çoğunluktaysa kararı yazacak üyeyi o seçer veya kararı kendisi yazar.⁹³ Mahkeme kararına farklı gerekçeden dolayı katılan hâkimler “ayrı görüş” (concurring opinion) yazabilirler. Karara muhalif olan üyeler ise “karşı oy” (dissenting opinion) gerekçelerini kaleme alabilirler. Hâkim Brennan’ın belirttiği üzere, bazen karşı oylar ciddi etki yapmakta ve gelecekte mahkemenin görüşü haline dönüşebilmektedir.⁹⁴ Duruşma yapıldıktan sonra mahkeme istediği zaman karar verecektir. Mahkeme kararları kamuoyuna yazılı ve elektronik şekilde açıklanır.⁹⁵

Bir hâkim görev süresi boyunca ortalama olarak 1800’e yakın davanın incelemesine katılır ve 167 kez mahkemenin kararını yazar. Ayrıca, 50 “ayrı görüş” ve 114 karşı görüş yazar.⁹⁶

ABD Yüce Mahkemesi, somut norm denetimi yaparken bir kanunu Anayasa’ya aykırı bulursa o kanunu “iptal etmez”. Anayasaya aykırılık teşkil eden kanun “ihmal” edilir. Diğer bir deyişle, Anayasaya aykırı olan kanun yürürlükte kalmaya devam eder fakat uygulanmaz. Mahkeme sonraki bir davada görüşünü değiştirebilir ve daha önce “ihmal” edilen kanun tekrar uygulanmaya başlanabilir. Bu duruma “stare decisis” (emsal karara bağlılık ilkesi) gereğince sıkça rastlanmaz.⁹⁷

Federal bir devlet olan ABD’de, ABD Yüce Mahkemesi ile diğer mahkemeler arasında karmaşık bir ilişki vardır. Bu bağlantıya hak ve özgürlükler çerçevesinde bakıldığında ortaya çıkan sonuç şu şekildedir: ABD Yüce Mahkemesi verdiği kararla hak ve özgürlükle ilgi-

Baker, “A Primer on Supreme Court Procedures”, s. 483

⁹³ David Schultz, Encyclopedia of the Supreme Court, s. 74

⁹⁴ Zühtü Arslan, ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü, s 16; http://supremecourthistory.org/htcw_opinions.html, erişim 24.03.2016

⁹⁵ The Supreme Court of the United States, Guide For Counsel In Cases to be Argued Before the Supreme Court of the United States, s. 14

⁹⁶ <http://supreme-court-justices.insidegov.com/#guide-case-participations>, erişim 21.03.2016, <http://supreme-court-justices.insidegov.com/#guide-opinions-of-the-court>, erişim 21.03.2016, <http://supreme-court-justices.insidegov.com/#guide-dissenting-opinions>, erişim 21.03.2016

⁹⁷ Kemal Gözler, Anayasa Hukukunun Genel Esasları, İstanbul, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Yedinci Baskı, Temmuz 2015, s. 449

li asgari standardı belirler. Eyalet mahkemeleri bu minimum ölçüye uymakla yükümlüdür ve bunu daha aşağıya çekemez. Fakat eyalet mahkemeleri verecekleri kararlarla (ABD Yüce Mahkemesi tarafından belirlenmiş olan) asgari standardı yukarı çekebilirler. Bu durumun sebebi federalizm ve “Üstünlük İlkesi”dir (Supremacy Clause).⁹⁸

İKİNCİ BÖLÜM

Mahkemenin Önemli Kararları

Bu bölümde ABD Yüce Mahkemesinin dört önemli kararına kısaca değinilecektir. İlgili kararlar anayasaya uygunluk denetimi, hukukun üstünlüğü, kuvvetler ayrılığı, ifade özgürlüğü ve ırk ayrımcılığı gibi özel önem taşıyan konulara ilişkindir.

2.1. *Marbury v. Madison* (5 U.S. 137 [1803])

2.1.1. Davanın Geri Planı

1800 yılında yapılan seçimleri Cumhuriyetçi aday Thomas Jefferson kazanır.⁹⁹ Seçimin galibi Jefferson göreve 4 Mart 1801 tarihinde başlayacaktır.¹⁰⁰ Yeni Başkan'ın görevine başlamasına kısa bir süre kala Federalistler'in (Başkan Jefferson'un karşı görüşünü oluşturan politik grup) çoğunlukta olduğu Kongre'ye Adliye Yasası (Judiciary Act of 1801) Taslağı getirilir. Taslağa göre, sistem içerisinde kritik önem taşıyacak yeni Federal Temyiz Mahkemeleri açılacaktır.¹⁰¹ Yasa taslağı Federalistler ile Jeffersoncu Cumhuriyetçiler arasında ciddi tartışmalara sebep olur. Federalistler kurulan yeni mahkemelerin ve sayısı artan hâkimliklerin federal hükümeti, hasım eyalet hükümetlere karşı korumak için gerekli olduğunu ileri sürerler. Jeffersoncu Cumhuriyetçiler ise, taslağın eyalet hükümetlerini zayıflatma ayrıca Federalistler'in yargıyı ele geçirme teşebbüsü olarak nitelerler. Federalist Başkan John Adams taslağı 13 Şubat 1801'de, görevi süresinin sona ermesine (ve

⁹⁸ Thomas E. Baker, “A Primer on Supreme Court Procedures”, s. 482

⁹⁹ ABD Federal Hükümeti resmi arşivleri, http://www.archives.gov/federal-register/electoral-college/votes/1789_1821.html#1800, erişim 25.03.2016

¹⁰⁰ Joel B. Grossman, “The 200th Anniversary of *Marbury v. Madison*: The Reasons We Should Still Care About the Decision, and The Lingering Questions It Left Behind”, 24.02.2003, http://writ.news.findlaw.com/commentary/20030224_grossman.html, erişim 25.03.2016

¹⁰¹ Taslağın yasalaşmış hali için bakınız, http://www.fjc.gov/history/home.nsf/page/landmark_03_txt.html, erişim 25.03.2016

Federalistler'in Kongre'de çoğunluğu kaybetmesine) üç hafta kala imzalar. Kanun'un (Judiciary Act of 1801) yürürlüğe girmesiyle hepsi Federalist olan on altı yeni hâkim yeni kurulan mahkemelere alelacele şekilde atanır.¹⁰²

27 Şubat 1801'de, Jefferson'un göreve başlamasına günler kala, Federalistler'in halen çoğunlukta Kongre yeni bir kanunu (District of Columbia Organic Act of 1801) daha onaylar.¹⁰³ Bu kanunla Columbia Bölgesi'ndeki mahkemelere kırk iki yeni sulh hâkimi atanacaktır. Görevdeki Başkan John Adams görev süresinin son gününün gece yarısına kadar atamalarla ilgili imzaları tamamlar. Atama kararlarının önemli bir bölümü, bu işi yapmakla görevli Devlet Sekreteri John Marshall tarafından teslim edilir.¹⁰⁴ Gerek atama yöntemi gerekse atanan kişilerin Federalist olması sebebiyle, atanan hâkimler "gece yarısı hâkimleri" olarak adlandırılır.¹⁰⁵ Tüm bunlar yaşanırken görevdeki Başkan John Adams, Devlet Sekreteri John Marshall'ı ABD Yüce Mahkemesi Baş hâkimi olarak atar.¹⁰⁶

Hâkimlerin atanma süreci Başkan'ın atanma emirlerini imzalamasıyla ve mühürlemeyle sona ermez. Bu emirlerin Devlet Sekreteri tarafından teslim edilmesi gereklidir. Eski Başkan John Adams döneminde atamaları imzalanan ve mühürlenmiş kişilerin atanma emirlerinin bir kısmı teslim edilmemiştir. Emirleri teslim etmeyen kişi ise dönemin Devlet Sekreteri ve Başkan Jefferson'un göreve başlamasıyla ABD Yüce Mahkemesi Baş hâkimi olarak görev yapacak olan John Marshall'dır.¹⁰⁷

Yeni Başkan Jefferson göreve başlar ve ilk iş olarak henüz gönderilmemiş atanma yazılarının yollanmaması için (bu işle sorumlu, yeni)

¹⁰² http://www.fjc.gov/history/home.nsf/page/landmark_03.html, erişim 25.03.2016, Joel B. Grossman, "The 200th Anniversary of Marbury v. Madison: The Reasons We Should Still Care About the Decision, and The Lingering Questions It Left Behind"

¹⁰³ Yasaya ulaşmak için, <http://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId=llsl&fileName=002/llsl002.db&recNum=140>, erişim 25.03.2016

¹⁰⁴ "Önemli Kararlar", Demokrazi ile İlgili Meseleler, ABD Dışişleri Bakanlığı, cilt X, sayı 1, s. 29-30

¹⁰⁵ <http://www.infoplease.com/us/supreme-court/cases/ar20.html>, erişim 25.03.2016, Joel B. Grossman, "The 200th Anniversary of Marbury v. Madison: The Reasons We Should Still Care About the Decision, and The Lingering Questions It Left Behind"

¹⁰⁶ http://supremecourthistory.org/timeline_marshall.html, erişim 25.03.2016

¹⁰⁷ http://supremecourthistory.org/timeline_court_marshall.html, erişim 26.03.2016

Devlet Sekreteri James Madison'a talimat verir. Atama emri imzalanmış fakat yollanmamış olan kişilerden birisi William Marbury'dir.¹⁰⁸

2.1.2. Mahkemenin Kararı

Marbury konunun çözülmesi için doğrudan ABD Yüce Mahkemesi'ne başvurur (Marbury'e göre bu konu mahkemenin ilk derece mahkemesi olarak bakacağı bir uyuşmazlıktır). Davacı Marbury açtığı davada hasım olarak Devlet Sekreteri James Madison'ı gösterir. Marbury, ABD Yüce Mahkemesi'nden James Madison'a "yüksek mahkeme emri" (writ of mandamus) göndererek atanma emrinin kendisine yollanmasını talep eder.¹⁰⁹ Mahkeme huzurundaki hukuki uyuşmazlıkta üç soruyu ön plana çıkarır:

- 1- Marbury'nin memuriyetinin onaylanmasını, atama yazısının tebliğini isteme hakkı (right to the commission) var mıdır?

Mahkeme davacının böyle bir hakkı olduğuna karar vermiştir. Marbury'nin atama işlemi, Başkan'ın atama emrini imzalaması ve Devlet Sekreteri'nin mühürlemesi ile geçerli bir hal almıştır. Bu sebepten ötürü Marbury'nin, atanmış bir hâkimin, atama emrinin gönderilmesini talep etme hakkı vardır.¹¹⁰

- 2- Eğer Marbury'nin böyle bir hakkı varsa ve bu hak ihlal edildiyse, ülkenin kanunları ona bir kanun yolu (çare) sunar mı?

Mahkemenin bu soruya cevabı da pozitif olmuştur. Mahkemeye göre, kişisel hak ve özgürlüklerin özünü, hakkı ihlal edilen kişinin hukuka başvurabilmesi oluşturmaktadır. Davacı Marbury hukuka uygun şekilde atanmıştır fakat atama emri tebliğ edilmemektedir. Bu durum onun haklarının ihlal edilmesi anlamına gelir. Bu sebepten ötürü, yukarıdaki sorunun cevabı olumludur.¹¹¹

¹⁰⁸ Marbury v. Madison, <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/5/137>, erişim 26.03.2016, Joel B. Grossman, "The 200th Anniversary of Marbury v. Madison: The Reasons We Should Still Care About the Decision, and The Lingering Questions It Left Behind"

¹⁰⁹ Marbury v. Madison, <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/5/137>, erişim 26.03.2016, Joel B. Grossman, "The 200th Anniversary of Marbury v. Madison: The Reasons We Should Still Care About the Decision, and The Lingering Questions It Left Behind"

¹¹⁰ Marbury v. Madison

¹¹¹ Marbury v. Madison

- 3- Davacının başvurabileceği bir kanun yolu (çare) varsa, bu yol bu mahkeme midir? ABD Yüce Mahkemesi ilk derece mahkemesi (*original jurisdiction*) sıfatıyla “yüksek mahkeme emri” (*writ of mandamus*) gönderebilir mi?

Davacı *Marbury* doğrudan ABD Yüce Mahkemesine başvurup, atanma emrinin gönderilmesi için mahkemeden Devlet Sekreteri *James Madison*’a “yüksek mahkeme emri” (*writ of mandamus*) göndermesini talep etmiştir.¹¹² Davacının talebinin hukuki dayanağı Adliye Yasası’nın (*Judiciary Act*) 13. bölümüdür. Yasanın ilgili bölümüne göre, ABD Yüce Mahkemesinin “yüksek mahkeme emri” (*writ of mandamus*) gönderme yetkisi vardır.¹¹³

ABD Anayasası’nın 3. maddesinin 2. bölümüne göre: “*Büyükelçileri, diğer yabancı devlet temsilcilerini ve konsoloslarını ilgilendiren ve bir eyaletin taraf olduğu bütün davalarda ilk yargı yetkisi Yüksek Mahkeme’nin olacaktır. Daha önce sayılan bütün diğer davalarda, Kongre’nin getireceği istisnalar ve koyacağı kurallar çerçevesinde, hem hukuk hem de fiil bakımından, Yüksek Mahkeme temyiz yetkisine sahip olacaktır.*”¹¹⁴ Anayasa’nın 3. maddesinin 2.

¹¹² *Marbury v. Madison*

¹¹³ 1789 Adliye Yasası 13. Bölümü’nün ilgili kısmı şu şekildedir: “The Supreme Court shall also have appellate jurisdiction from the circuit courts and courts of the several states, in the cases herein after specially provided for; and shall have power to issue writs of prohibition to the district courts, when proceeding as courts of admiralty and maritime jurisdiction, and writs of mandamus, in cases warranted by the principles and usages of law, to any courts appointed, or persons holding office, under the authority of the United States.”, http://academic.regis.edu/jriley/400section_13_of_1789_judiciary_act.htm, erişim 26.03.2016

¹¹⁴ Düzenlemenin konu ile ilgili kısmı şu şekildedir: “Yargı organının yetkisi, bu Anayasa’dan doğan tüm hukuksal ve adli davaları, Birleşik Devletler yasalarının, bunlardan alınan yetki ile yapılmış veya yapılacak anlaşmalardan ortaya çıkacak, yasalar ve emsaller kapsamına giren bütün davaları; büyükelçileri, diğer diplomatik görevlileri ve konsolosları ilgilendiren bütün davaları; bütün deniz hukuku ve deniz davalarını; Birleşik Devletlerin taraf olacağı anlaşmazlıkları; iki veya daha fazla eyalet arasındaki anlaşmazlıkları; [bir Eyalet ile başka eyalete mensup vatandaşlar arasındaki anlaşmazlıkları]; aynı eyaletten olup da değişik eyaletlerden toprak başlıkları iddiasında bulunan vatandaşlar arasında ve bir eyalet veya o eyalet vatandaşları ile yabancı devletler, [vatandaşları veya yabancı uyruklu olanları] arasındaki anlaşmazlıkları kapsamına alacaktır. Büyükelçileri, diğer yabancı devlet temsilcilerini ve konsoloslarını ilgilendiren ve bir eyaletin taraf olduğu bütün davalarda ilk yargı yetkisi Yüksek Mahkeme’nin olacaktır. Daha önce sayılan bütün diğer davalarda, Kongre’nin getireceği istisnalar ve koyacağı kurallar çerçevesinde, hem hukuk hem de fiil bakımından, Yüksek Mahkeme temyiz yetkisine sahip olacaktır.” *Amerika Hakkında Amerika Birleşik Devletler Anayasası Açıklamalı*, s. 31

bölümünün ikinci paragrafına göre, Kongre ABD Yüce Mahkemesinin yalnızca temyiz mahkemesi olarak bakacağı davalarda “kurallar koyabilir ve istisnalar getirebilir.” Diğer bir deyişle, Anayasa’ya göre Kongrenin ABD Yüce Mahkemesinin ilk derece mahkemesi olarak bakacağı davalara ilişkin kural koyma ve istisna getirme yetkisi yoktur. Bu yüzden, Adliye Yasası’nın (Judiciary Act) 13. Bölümü, ABD Anayasası’nın 3. maddesinin 2. bölümünün ikinci paragrafına aykırıdır. Bu sebepten ötürü, Marbury’nin atama emrinin yerine getirilmesi için “yüksek mahkeme emri” (writ of mandamus) gönderilmesi talebi reddedilmiştir.¹¹⁵

1803 yılında kararlaştırılan *Marbury v. Madison* davasına göre, ABD Yüce Mahkemesi anayasaya uygunluk denetimi yapabilecektir ve bu tarihte bir ilktir. Bu yüzden, *Marbury v. Madison* davası hem mahkemenin hem de anayasa hukukunun en önemli davalarından birisi olarak görülebilir. Bu sebeplerden ötürü, mahkeme kararının gerekçesinin önemli kısımları alıntılanmıştır.

“...Yasama organının yetkileri tanımlanmış ve sınırlandırılmıştır. Ve bu sınırlar konusunda hata yapılamaz veya bu sınırlar unutulmasın diye anayasa yazılmıştır. Eğer bu sınırlar, bunlarla sınırlandırılması istenen organlar tarafından her zaman aşılabilecekse, iktidarın sınırlandırılmış olması ve sınırlandırılmanın yazılı olarak yapılmış olması ne işe yarar? Eğer sınırlar kendileri üzerine konulmuş kişileri sınırlandıramıyorsa ve eğer yasaklanmış işlemler ile izin verilmiş işlemler aynı bağlayıcılıktaysa, sınırlı yetkili hükümet ile sınırsız yetkili hükümet arasında ayırım yıkılır. Şu kendisine itiraz edilemeyecek derecede apaçık bir önermedir ki, ya anayasa kendisine aykırı olan her yasama işleminden üstündür; ya da, yasama organı anayasayı adi bir kanunla değiştirebilir.

Şu iki şık arasında ortalama bir yol yoktur: Anayasa ya olağan kanun yapma yoluyla değiştirilemeyen üstün, yüce bir kanundur, ya da yasama organının istediği zaman değiştirebileceği, alelâde yasama işlemleriyle aynı seviyede bulunan, diğer kanunlar gibi bir kanundur.

Bu şıklardan birincisi doğruysa, anayasaya aykırı olan bir yasama işlemi kanun değildir; yok eğer ikinci şık doğruysa, o zaman yazılı anayasalar, doğası gereği sınırlandırılmaz nitelikte olan bir iktidarı sınırlandırmak için halk tarafından yapılan saçma teşebbüslerdir.

¹¹⁵ Marbury v. Madison

Şüphesiz ki, yazılı bir anayasa yapan kişilerin hepsi, yaptıkları bu anayasayı, milletin temel ve üstün kanunu olarak tasarlamışlardır. Bundan dolayıdır ki, böyle bir devlet sisteminde ilke, anayasaya aykırı olan yasama işleminin geçersiz olmasıdır.

...Eğer anayasaya aykırı olan bir yasama işlemi geçersiz ise, geçersiz olmasına rağmen, mahkemeleri bağlayacak, mahkemeleri onu uygulamaya zorlayacak mıdır? Veya başka bir ifadeyle, böyle bir yasama işlemi, bir kanun olmamasına rağmen, kanun kadar etkili bir kural mı teşkil eder? Bunu kabul etmek, teoride kabul edilen şeyi pratikte tersine çevirmek anlamına gelecek ve daha ilk bakışta üzerinde ısrar edilmesi çok güç olan büyük bir saçmalık olarak görünecektir. Bununla birlikte bu daha dikkatlice incelenecektir.

Hukukun ne olduğunu söylemek muhakkak ki yargı organının görev ve yetkisidir. Bir hukuk kuralını belli olaylara uygulayan kişiler, kaçınılmaz olarak, o kuralın anlamını açıklamak ve onu yorumlamak zorundadırlar. Eğer iki kanun birbiriyle çatışıyorsa, mahkemeler, bunlardan hangisinin uygulanacağına karar verirler.

O halde, eğer bir kanun Anayasaya aykırıysa, belli bir olayda hem kanun, hem de Anayasa, belli bir olaya hem kanun, hem de Anayasa uygulanabiliyorsa, mahkeme, ya Anayasayı görmezden gelerek kanuna göre; ya da kanunu görmezden gelerek Anayasaya göre karar vermek zorundadır. Mahkeme, olayın çatışan kurallardan hangisiyle düzenlendiğini tespit etmek durumundadır. Yargılama görevinin gerçek özü de budur.

Eğer mahkemeler Anayasayı dikkate almak zorundaysalar ve eğer Anayasa, yasama organının diğer olağan işlemlerinden üstünse, anayasanın ve kanunun birlikte uygulanabileceği bir dava, yasama organının bu gibi olağan işlemlerine göre değil, Anayasaya göre karara bağlanmalıdır.

Anayasanın mahkemelerde üstün bir kanun olarak kabul edilmesi gerektiği ilkesine karşı çıkanlar, mahkemelerin Anayasaya gözlerini kapatmaları ve sadece kanunu görmeleri gerektiğini savunurlar.”¹¹⁶

¹¹⁶ Kemal Gözler, Anayasa Hukukunun Genel Esasları, s. 451-452

2.2. *Texas v. Johnson* (491 U.S. 397 [1989])

2.2.1. Davanın Geri Planı

1984 yılında, Dallas'ta Cumhuriyetçi Parti'nin Ulusal Konvansiyonu¹¹⁷ yapılmaktadır. Bu konvansiyon sırasında, "Revolutionary Communist Youth Brigade" Grubu siyasi protestolar yapmıştır. Yapılan gösterilerin (*Republican War Chest Tour'un*) amacı, Cumhuriyetçi Parti'nin Başkan aday adayları Ronald Reagan'ı ve merkezi Dallas'ta bulunan bazı şirketleri protesto etmektir. Göstericiler bazı şirketlerin duvarlarını (nükleer bir savaşın sonuçlarını dramatize edecek şekilde) spreylerle boyamış ve saksılardaki çiçekleri devirmişlerdir. Göstericilerden Gregory Lee Johnson bu şiddet olaylarına karışmamıştır. Protestolar sırasında bir gösterici bir binanın önünde bulunan ABD bayrağını sökmüş ve davalı Gregory Lee Johnson'a vermiştir.¹¹⁸

Gösteriler Dallas Belediye Binası önünde sonlanmıştır. Johnson burada elindeki bayrağı yakmaya başlamıştır. Bayrak yanarken göstericiler: "*Amerika, kırmızı, beyaz, mavi size tükürüyoruz*" şeklinde bağırışlardır. Olay sırasında fiziken yaralanan veya yaralanma tehlikesi geçiren olmamıştır. Olaya şahit olmuş bazı kişiler, bayrağın yakılması sebebiyle ciddi ölçüde rencide olduklarını belirtmişlerdir.¹¹⁹

Yaklaşık yüz gösterici arasından yalnızca Gregory Lee Johnson cezalandırılmıştır. Johnson saygı duyulan bir nesneye hakaret etmekten, Teksas Ceza Kanunu uyarınca bir yıl hapis ve iki bin Amerikan Doları para cezasına çarptırılmıştır. Dallas Beşinci Bölge Temyiz Mahkemesi cezayı onamış, bir üst mahkeme olan Teksas Ceza Temyiz Mahkemesi ise kararı bozmuştur. Dava son olarak ABD Yüce Mahkemesi önüne gelmiştir.¹²⁰

¹¹⁷ Cumhuriyetçi Parti'nin 1984 yılındaki Başkanlık seçimlerinde göstereceği adayın belirlenmesi için yapılan seçim.

¹¹⁸ Johnson v. Texas, <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/491/397>, erişim 26.03.2016; Zühtü Arslan, ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü, s 256

¹¹⁹ Johnson v. Texas; Zühtü Arslan, ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü, s 256

¹²⁰ "Organize edilmiş gösteri, konuşmalar, sloganlar ve dağıtılan bildirilere bakıldığında temyiz edenin eylemi herkes tarafından, temyiz edenin vermek istediği mesaj şeklinde anlaşılmıştır. Temyiz edenin cezalandırıldığı eylem açık bir şekilde Birinci Değişiklik tarafından tasarlanan bir 'konuşma'dır.'" Johnson v. Texas; Zühtü Arslan, ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü, s 256-257

2.2.2. Mahkemenin Kararı

ABD Yüce Mahkemesi, öncelikle Johnson'ın bayrak yakmasının Birinci Değişiklik'ten¹²¹ yararlanıp yararlanamayacağını anlamak için, eylemin bir ifadeye yönelik olup olmadığına karar verecektir. Mahkemeye göre, bir davranış "*kapsamı bakımından iletişim öğeleri ile doludur*" bu korumadan yararlanabilir.¹²² Bir davranışın iletişim öğesi içerip içermediğine anlamak için: "*Verilmesi amaçlanmış, belirli bir mesajın varlığı ve bu mesajın görenler tarafından algılanma olasılığının olup olmadığı*" incelenmelidir.¹²³ Ayrıca, olayın hangi şartlar altında gerçekleştiği de önemlidir. Davalı Johnson duruşmada bayrağı yakma sebebini şu şekilde açıklamıştır: "*Amerikan bayrağı Ronald Reagan'ın Başkanlık için yeniden aday olduğu dönemde yakılmıştır. Ve siz katılırsınız ya da katılmazsınız o dönemde o eylemden daha etkili sembolik bir ifade tarzı olamazdı. O çok makul uygun bir duruştu. Biz vatanperverliğe değil, yeni bir vatanperverliğe sahibtik.*"¹²⁴ Bu sebeplerden ötürü, mahkemeye göre Johnson'ın davranışı "*kapsamı bakımından iletişim öğeleri ile yeterince doludur.*"¹²⁵

Teksas eyaletine göre, Johnson bayrağı yakarak asayışı bozmuştur. Mahkemeye göre ise, Johnson'ın yaptığı eylem asayışı veya barışı ihlal eden bir olaya sebep olmamıştır. Teksas eyaleti, göstericiler Dallas Belediye Binası'na ulaşmadan oluşan kargaşalar hakkında hiçbir cezai bir işlem gerçekleştirilmemiştir. Ayrıca, Johnson'ın bayrağı yakmasından dolayı barışı bozan bir eylemin gerçekleştiğini kanıtlayamamıştır. Texas eyaletinin ortaya koyduğu tek delil, bayrağın yakılmasından rahat-sız olan kişilerin ifadeleridir. Mahkeme asayışı bozma olasılığı sebebiyle

¹²¹ "Kongre, dini bir kuruma ilişkin veya serbest ibadeti yasaklayan; ya da ifade özgürlüğünü, basın özgürlüğünü kısıtlayan; ya da halkın sükûnet içinde toplanma ve şikâyete neden olan bir halin düzeltilmesi için hükümetten talepte bulunma hakkını kısıtlayan herhangi bir yasa yapmayacaktır.", Amerika Hakkında Amerika Birleşik Devletler Anayasası Açıklamalı, s. 36

¹²² Johnson v. Texas; Zühtü Arslan, ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü, s 258

¹²³ Johnson v. Texas; Zühtü Arslan, ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü, s 258

¹²⁴ Johnson v. Texas; Zühtü Arslan, ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü, s 259

¹²⁵ Johnson v. Texas; Zühtü Arslan, ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü, s 259

ifade özgürlüğünün kısıtlanamayacağını belirtmiştir.¹²⁶ Kaldı ki, Teksas eyaleti asayiş bozan eylemler hakkında da ayrı bir yasaya sahiptir ve bu yasa uygulanmamıştır. Mahkeme, Federal Hükümet'in politikalarına yönelik memnuniyetsizliğin ifade edilmesinin belirli bir şahsa yöneltilmiş bir hakaret olarak algılanamayacağını da belirtmiştir.¹²⁷

İncelenecek diğer bir konu: Bayrağın ulusal birlik ve yurttaşlığın sembolü olmasından dolayı, devletin bayrak yakan Johnson'ı cezalandırmasını korumakta bir yararı olup olmadığıdır. Johnson bayrağın fiziksel bütünlüğüne zarar verdiğinden dolayı cezalandırılmamıştır. Johnson'ın cezalandırılma sebebi, herhangi bir ifadeyi açıklaması da değildir. Davalı, ülkenin politikalarından memnun olmadığını belirten ifadeleri sebebiyle cezalandırılmıştır.¹²⁸

Devlet'in iddiasına göre, bayrak kesin olarak ulusal birlik ve vatandaşlığın sembolüdür. Bu iddiaya göre: "...eğer bir kişinin bayrakla ilgili yapmış olduğu eylem, ya bayrağın ilişkilendirildiği ulusal birlik ve yurttaşlık ya da bu ulusal birliğin gerçekte mevcut olduğu fikri üzerinde şüphe doğuruyorsa, bu eylemin yaydığı mesaj zararlıdır; dolayısıyla da yasaklanabilir."¹²⁹

ABD Yüce Mahkemesi birçok kararında hükümetin bir düşünceyi toplumun ondan hoşlanmaması ve çirkin görmesinden dolayı yasaklayamayacağını karara bağlamıştır (*Hustler Magazine, Inc v. Falwell; City Council of Los Angeles v. Taxpayers for Vincent*). Yukarıdaki durum bay-

¹²⁶ "Bundan dolayı devletin pozisyonu, izleyicilerin asayiş bozma olasılığı olan belirli bir ifadeyi ciddi bir suç olarak algıladığı bir iddiadır ki bu temele dayanarak bu ifadeler yasaklanabilsin. Bizim içtihatlarımız böyle bir varsayımı onaylamaz. Tam aksine, bizim içtihatlarımız şu ilkeyi tanımaktadır: "Bizim hükümet sistemimizde ifade özgürlüğünün fonksiyonu, onun tartışmayı davet etmesidir". Gerçekten de ifadeler, eğer huzursuzluğa sebep olacak şartları doğuruyorsa, şartlarına uygun olarak memnuniyetsizlik yaratıyorsa veya insanların öfke ve kızgınlık duygularını tahrik ediyorsa ifade özgürlüğünün yüksek amacına en iyi hizmet etmiş olabilir. Gerçekten de aşağıdaki her iki sonuca varmak da çok garip olacaktır: 'Eğer konuşmacıların düşünceleri suçu yaratacaksa, bu sonuç ona bağlı olarak anayasal koruma sebebidir' ve devlet, mesnetsiz varsayımlara dayanan belirli hoş gitmeyen düşüncelerin, bu düşüncelerin hoş gitmemelerinin şiddeti provoke etmesi durumunda, ifadesini kısıtlayabilir.", *Johnson v. Texas; Zühtü Arslan, ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü*, s 260-261

¹²⁷ *Johnson v. Texas; Zühtü Arslan, ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü*, s 261

¹²⁸ *Johnson v. Texas; Zühtü Arslan, ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü*, s 262

¹²⁹ *Johnson v. Texas; Zühtü Arslan, ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü*, s 263

rak için de geçerlidir ve *Street v. New York* kararıyla bu görüş ortaya konmuştur. Mahkemeye göre, hükümet bireyleri bayrağa saygı göstermeye zorlayamaz.¹³⁰

Mahkemeye göre: “...bir kişinin açıkladığı düşüncenin açıklanış biçimine bağlı olmaksızın, bir devlet, sadece ifadenin içerdiği mesaja katılmadığından dolayı o ifadeyi yasaklayamaz.... Hükümetin bazı sembollerin yalnızca sınırlı bir mesaj kümesini ifade edebileceğini kural altına alabileceğinin kabulü, ayırt edilebilir ve savunulabilir sınırları olmayan bir alana girmek olacaktır.”¹³¹

Mahkemeye göre, tanınmayan bir kişinin bayrağı yakması toplumun bayrağa karşı olan yönelimini değiştirmeyecektir. Bu durum şu şekilde açıklanmıştır:

“Bayrağın özel rolünü korumanın yolu, bu konularda farklı hissedikleri cezalandırmak değildir (olmamalıdır). Bu yol, onları yanlış fikirde olduklarına ikna edebilmektir. Cesaretli, kendine güvenen, halka dayalı hükümet mekanizmaları yolu ile uygulamaya konan özgür ve korkusuz aklın gücüne güven duyan insanlar için, ifade özgürlüğünden kaynaklanan açık ve mevcut hiçbir tehlike yoktur. Bunun istisnası, korkulan kötülüğün gerçekleşmesinin, kapsamlı bir tartışma yapılması fırsatı oluşmadan hemen meydana gelmesi ihtimalidir. Yanlışlık ve sefaletlikleri tartışma yoluyla ortaya çıkarma ve kötülüğü eğitim süreci ile önlemek için yeterli zaman varsa, uygulanacak çare, kamu gücünü kullanarak sükûneti sağlamak değil, daha fazla konuşmaktır.

Özellikle, üzerinde durulan, bayrağımızın kendisi olduğu zaman, kişilerin bayrak yakana karşı cevabı, bayrağın bizatihi kendisinin ikna edici gücünü kullanmakla olmalıdır. Bizler bir bayrağın yakılmasına, kişinin kendisine ait olan başka bir bayrağı sallamasından daha uygun bir cevap, bir bayrak yakıcının vermek istediği mesajı başarısız kılmak adına, o bayrağı selâmlamaktan daha güzel bir yol, yanan bayrağın kalıntılarını göm-

¹³⁰ Johnson v. Texas; Zühtü Arslan, ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü, s 263

¹³¹ “Bu teoriye göre hükümet sadece devlet bayrağının yakılmasını mı yasaklayabilecektir? Başkanlık mührünün kopyalarını da mı? Anayasa’nın da mı? Bu sıkları Birinci Değişiklik ışığında değerlendirirken, bu özellikli korumadan/statüden yararlanmayı hak edecek kadar özel olan sembollerini nasıl belirleyeceğiz? Bunu yapmaya çalışırken, kişisel politik tercihlerimize danışmak zorunda kalacağız ve tam da Federal Anayasa’nın bizi men ettiği şekilde, vatandaşları bu tercihlerimize uymaya zorlayacağız.” Johnson v. Texas; Zühtü Arslan, ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü, s 264-265

mekten (bir izleyeninin olayda yaptığı gibi) daha güzel bir bayrak onurunu koruma usulü olabileceğini tahayyül etmiyoruz. Biz bayrağa kötü muameleyi cezalandırmakla, onu kutsamış olmayız, sadece, bu kutsal amblemin temsil ettiği hürriyet mesajını zayıflatmış oluruz”.

Johnson bayrağı yakarak asayışı tehlikeye atmamıştır. Bu yüzden, Johnson asayışı bozması sebebiyle cezalandırılmaz. Devletin bayrağı koruma yararı (yükümlülüğü) Johnson’ın cezalandırılmasını meşrulaştırmaz. Bu sebeplerden ötürü, Texas Ceza Temyiz Mahkemesi hükmü (beraat kararı) onaylanmıştır.¹³²

2.3. *Brown v. Board of Education* (347 U.S. 483 [1954])

2.3.1. Davanın Geri Planı

19. yüzyılın sonuna doğru ABD’nin güney eyaletleri ırk ayrımcılığı içeren yasaları kanunlaştırdı. “Jim Crow Yasaları” olarak adlandırılan düzenlemelere göre, devlet okulları, trenler, kütüphaneler, restoranlar ve oteller gibi hayatın birçok alanında ırk ayrımcılığı yapılacaktı. Federal mahkemeler ise yasal boşlukları ve teknik ayrıntıları gerekçe göstererek yasaları anayasaya aykırı bulmadılar.¹³³ ABD Yüce Mahkemesi de aynı yönetime başvurdu. Mahkeme 1857 yılında, *Dred Scott v. Sandford* davasında Afro-Amerikalıların, ister özgür olsun ister köle, federal mahkemelere başvuramayacağı kararlaştırdı.¹³⁴

Mahkemenin önüne 1896 yılında bir başka dava geldi. *Plessy v. Ferguson* davasında olaylar şu şekilde gerçekleşmiştir: Louisiana kanunlarına göre, yolcu taşıyan demiryolu şirketleri beyazlara ve siyahlara ayrı yer sunmaktadır. Yasaya göre, yolcular yalnızca kendi ırklarına ayrılan bölümlerde seyahat edecek, aksi takdirde yolcuya ceza kesilecek veya tutuklanacaktır. Yolcunun ait olmadığı bölümde seyahat etmesi sebebiyle, demiryolu şirketleri yolcuyu taşımayabilecek ve bundan dolayı sorumlu tutulamayacaktır.¹³⁵

¹³² Johnson v. Texas, Zühtü Arslan, ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü, s 267

¹³³ George Clark, Nihayet Özgürüz: A.B.D. Sivil Haklar Hareketi, ABD Dışişleri Bakanlığı Uluslararası Bilgi Programları Dairesi, Ekim 2010, s. 21, http://photos.state.gov/libraries/turkey/231771/PDFs/freetatlast_turkish_all.pdf, erişim 28.03.2016

¹³⁴ Dred Scott v. Sandford

¹³⁵ Plessy v. Ferguson, <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/163/537>, erişim 28.03.2016

Beyaz tenli, Kafkas ve Afro-Amerikan kökenli Homer Adolph Plessy, East Louisiana Demiryolu Şirketi ile New Orleans'tan Covington'a gitmek için bilet alır. Plessy trene biner ve beyaz yolcular için ayrılmış bölüme geçer. Bunun üzerine, kondüktör Plessy'ye beyazlar için olmayan bölüme geçmesini söyler, aksi takdirde onu tren-den atacağını ve tutuklanacağını belirtir. Talimata uymaması üzerine Plessy, bir polis memurunun yardımıyla, vagonun zorla çıkarılır ve tutuklanır.¹³⁶

Yukarıdaki olay Anayasa'nın 13.¹³⁷ ve özellikle 14. Değişiklik'lerine¹³⁸ ayrıca "Eşit Koruma İlkesine" (Equal Protection Clause) aykırı olduğu iddiasıyla 1896 yılında ABD Yüce Mahkemesinin önüne gelir. Mahkeme yediye karşı bir oy ile aldığı kararda, beyazlar ve siyahlar için ayrılan tesisler eşit olduğu sürece 14. Değişiklik'i ihlal etmediği belirtir. Mahkemeye göre bu ayırım, farklı ırklara alçaltıcı bir damga vurmaz. Bu yüzden ilgili kanun Anayasa'ya uygundur.¹³⁹ Yedi hâkimin oyuyla alınan karara sadece Yargıç Harlan katılmaz ve karşı oy yazısında: *"Anayasa'nın bakış açısıyla, hukukun gözünde, bu ülkede üstün, baskın bir yurttaş sınıfı yoktur. Burada kast sınıfı yoktur. Anayasamız farklı renkler karşısında renk körüdür, ve vatandaşları arasında sınıflaşmayı tanımaz, hoş görmez. Sivil haklar açısından tüm yurttaşlar hukuk önünde eşittir"* gerekçesiyle karara karşı çıkar.¹⁴⁰

Bu karar "ayrı fakat eşit" (separate but equal) ilkesi olarak adlandırılır. "Ayrı fakat eşit" ilkesi hayatta farklı ama eşit olmayan devlet

¹³⁶ Plessy v. Ferguson

¹³⁷ "Birleşik Devletler'de veya Birleşik Devletler yetkisi altındaki yerlerde, hak ederek mahkûm edilmiş kişinin cezası karşılığı olma dışında, kölelik veya zorla çalıştırılma uygulanmayacaktır.

Kongre, uygun yasalarla bu maddeyi uygulatma yetkisine sahip olacaktır.", Amerika Hakkında Amerika Birleşik Devletler Anayasası Açıklamalı, s. 39

¹³⁸ Değişiklik'in ilgili bölümü şu şekildedir: "Birleşik Devletlerde doğmuş veya Birleşik Devletler uyruğuna geçmiş ve Birleşik Devletler yetkisine tabi olan herkes, Birleşik Devletler'in ve ikamet etmekte oldukları eyaletin vatandaşıdır. Hiç bir eyalet, Birleşik Devletler vatandaşlarının ayrıcalık ve bağımsızlıklarını kısıtlayacak yasa yapmayacak veya uygulamayacak, ve hiç bir eyalet yasal gerekler yerine getirilmeden bir kişiyi yaşamundan, özgürlüğünden ya da malından yoksun etmeyecek; ya da kendi yargı yetkisi içindeki bir kişiyi, yasaların eşit koruması dışında bırakmayacaktır.", Amerika Hakkında Amerika Birleşik Devletler Anayasası Açıklamalı, s. 39

¹³⁹ Plessy v. Ferguson

¹⁴⁰ Plessy v. Ferguson

okulları ve tesisler şeklinde yansıma bulur. Eşitsizlik elbette Afro-Amerikalılar aleyhine gerçekleşmektedir.¹⁴¹

2.3.2. Mahkemenin Kararı

Plessy v. Ferguson davasının üzerinden yaklaşık atmış yıl geçmiş, dünya değişmiş ama “ayrı fakat eşit” ilkesi uygulamada kalmıştır. 1954 yılında ilgili kararın ve uygulamanın anayasaya uygunluğunu test etmek için yeni bir fırsat doğmuştur. ABD Yüce Mahkemesinin önüne gelen *Brown v. Board of Education* davası aslında beş farklı eyalette açılmış davaların birleştirilmiş halidir. İlgili davaların hepsi “ayrı fakat eşit” ilkesinin eğitim alanındaki uygulamasının Anayasa’nın 14. Değişiklik’ine ve “eşit koruma ilkesine” aykırılığı hakkındadır.¹⁴²

Mahkemeye göre, uyumsuzluk çoğunlukla 14. Değişiklik çevresinde toplanmaktadır. Geçmişe bakıldığında, İç Savaş sonrası ABD Anayasası’nda “Değişiklik”ler yapılmıştır ve bunlar hakkında farklı görüşler vardır. Bir tarafta ABD’de doğmuş veya Amerikan vatandaşı olmuş herkes arasında hukuki ayırımın kaldırılmasını isteyen görüş, diğer yanda ise Değişiklik’lerin hem metnine hem de ruhuna muhalif olan ve onların en az etkiye sahip olmasını isteyen bir grup vardır.¹⁴³

Brown v. Board of Education davasında uyumsuzluk konusu beyazlar ve siyahlar için olan farklı okulların somut unsurlarının (okul binaları, müfredat veya öğretmenlerin maaşları) eşit olup olmadığı değil, ırk ayrımcılığının eğitim üzerindeki etkisidir. Mahkeme soruna 1868 yılındaki veya *Plessy v. Ferguson* davası kararlaştırıldığı zamanki (1896 yılı) bakış açısıyla değil; eğitim alanındaki gelişmeler, bunun hayattaki yeri ve toplum üzerindeki yansımalarını dikkate alarak yaklaşacaktır.¹⁴⁴

Mahkeme öncelikle eğitimin önemi ve onun demokratik toplum üzerindeki mühim etkisine değinmiştir. Daha sonra hukuki uyus-

¹⁴¹ George Clark, Nihayet Özgürüz: A.B.D. Sivil Haklar Hareketi, s. 21

¹⁴² İlgili davalar: *Brown v. Board of Education* (Kansas), *Briggs v. Elliot* (South Carolina), *Bulah v. Gebhart and Belton v. Gebhart* (Delaware), *Davis v. County School Board of Prince Edward County* (Virginia), *Bolling v. Sharpe*’dır (District of Columbia). <http://www.civilrights.org/education/brown/?referrer=https://www.google.com.tr/>, erişim 29.03.2016, *Brown v. Board of Education*, <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/347/483>, erişim 29.03.2016

¹⁴³ *Brown v. Board of Education*

¹⁴⁴ *Brown v. Board of Education*

mazlığı ortaya koymuştur: Devlet okullarının sadece ırk ayrımı sebebiyle ayrılması, fiziksel tesisler ve diğer somut faktörler eşit olsa bile, azınlık gruplara ait çocukları eşit eğitim şartlarından yoksun bırakır mı? Mahkeme bu soruya olumlu cevap vermiştir.¹⁴⁵

Mahkemeye göre, aynı yaşta ve vasıftaki çocukları sadece ırkından dolayı ayırmak, onların toplumdaki statüsünün aşağılanmasına sebep olur ve bu durum onların gönül ve beyinlerini telafisi olasılıksız şekilde etkiler. Devlet okullarında siyah ve beyaz çocukların ayrılmasının siyah çocuklar üzerinde zararlı bir etkisi vardır. Bu etki bir hukuk müeyyidesi olarak uygulandığında büyümekte ve genellikle siyahların aşağılanmasının simgesi olarak yorumlanmaktadır. Bu sebepten ötürü, hukuki bir yaptırım olarak ırk ayrımı siyah çocukların zihinsel ve eğitimsel gelişimini geciktirmekte ve onları ırk ayrımı olmayan eğitim sisteminden elde edeceği yararlarından mahrum bırakmaktadır.¹⁴⁶

Mahkemeye göre, “ayrı fakat eşit” doktrininin yaygın eğitimde yeri yoktur. “Ayrı eğitim tesisleri” doğası gereği eşit değildir. Bu uygulama 14. Değişiklikle hüküm altında alınmış (kanun önünde) “eşit koruma” ilkesine ve “due process of the law¹⁴⁷”a aykırıdır.¹⁴⁸

2.4. *United States v. Nixon* (418 U.S. 683 [1974])

2.4.1. Davanın Geri Planı

Beş kişi, 1972 yılındaki genel seçimlerden beş ay önce (17 Haziran 1972 tarihinde) Demokrat Parti Merkezi'nin Washington D.C.'deki Watergate Binası'na dinleme cihazı yerleştirilmeye çalışırken yakalanır. Yakalanan kişilerden James W. McCord, Jr.'ın olaydan iki yıl önce Federal Bureau of Investigation'dan (FBI) emekli olduğu anlaşılır.¹⁴⁹ 11 Kasım'da yapılan seçimi hâlihazırda Başkan olan, Cumhuriyetçi

¹⁴⁵ Brown v. Board of Education

¹⁴⁶ Brown v. Board of Education

¹⁴⁷ Due Process of the Law hakkında daha fazla bilgi için bakınız, Kerem Altıparmak, “‘Due Process of Law’ Kavramının Amerikan Hukukundaki Yeri Üzerine İnceleme”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1996, Cilt 45, Sayı 1-4, s. 219-250, <http://kutuphane.dogus.edu.tr/mvt/pdf.php>, erişim 29.03.2016

¹⁴⁸ Brown v. Board of Education

¹⁴⁹ Alfred E. Lewis, “5 Held in Plot to Bug Democrats’ Office Here”, *The Washington Post*, 18.06.1972, <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2002/05/31/AR2005111001227.html>, erişim 30.03.2016

Başkan adayı Richard Nixon açık bir farkla kazanır.¹⁵⁰ Medyada çıkan haberlere göre, hırsızlık eyleminin uzunca bir geçmişinin olduğu, Başkan Nixon'ın tekrar seçilmesi için gerçekleştirildiği ve faaliyetlerden Başkan Nixon'ın haberdar olduğu ortaya çıkar.¹⁵¹

1973 yazına gelindiğinde "Watergate Hırsızlığı" Özel Savcı Archibald Cox ve Sam Ervin'in liderlik ettiği Senato Watergate Komitesi tarafından yürütülen iki resmi soruşturmanın gündemindedir ve bir skandal olarak nitelenmektedir. Nixon'ın Oval Ofis'te yaptığı görüşmeleri ve telefon konuşmalarını kaydeden gizli bir kayıt sisteminin olduğunun ortaya çıkması skandalı farklı bir boyuta taşır. Watergate Skandalı'nı araştıran Özel Savcı ve Senato Komitesi, Başkan'dan hukuka aykırı olan kayıtları ve bazı belgeleri kendilerine vermesini talep eder. Başkan, talebi "yürütme organının imtiyaz"ını (executive privilege) sebep göstererek reddeder. Gizli bir pazarlıktan sonra Beyaz Saray gizlice kaydedilmiş kayıtların yazılı özetlerini vermeyi kabul eder. Watergate Senato Komitesi teklifi kabul ederken, Özel Savcı Archibald Cox reddeder. Bunun üzerine Başkan Nixon, Başsavcı Richardson'a, Özel Savcı Archibald Cox'u kovmasını emreder. Başsavcı Richardson talimatı yerine getirmez ve istifa eder. Boşalan pozisyona getirilen yeni Başsavcı Robert Bork, Özel Savcı Archibald Cox'u görevden alır. Yaşananlar kamuoyu tarafından "The Saturday Night Massacre" (Cumartesi Gecesi Katliamı) olarak adlandırılır¹⁵²

Yeni atanan Özel Savcı Leon Jawroski ve Watergate Senato Komitesi Nixon'ın gizlice kaydettiği kayıtların tümünü istemeye devam eder. Tüm bunlar yaşanırken Nixon'ın kamuoyu desteği düşmüştür ve

¹⁵⁰ ABD Federal Hükümeti resmi arşivleri, <http://www.archives.gov/federal-register/electoral-college/scores.html#1972>, erişim 30.03.2016

¹⁵¹ Carl Bernstein, Bob Woodward, "FBI Finds Nixon Aides Sabotaged Democrats", The Washington Post, 10.10.1972, <http://www.washingtonpost.com/wp-srv/national/longterm/watergate/articles/101072-1.htm>, erişim 30.03.2016, The Washington Post, "The Watergate Story Part 1 The Post Investigates" ,<http://www.washingtonpost.com/wp-srv/politics/special/watergate/part1.html>, erişim 30.03.2016

¹⁵² The Washington Post, "The Watergate Story Part 2 The Governmental Acts",<http://www.washingtonpost.com/wp-srv/politics/special/watergate/part2.html>, erişim 31.03.2016, The Washington Post, "Nixon Forces Firing of Cox; Richardson, Ruckelshaus Quit: President Abolishes Prosecutor's Office; FBI Seals Records", 21.10.1973, <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2002/06/03/AR2005112200799.html>, erişim 31.03.2016

Temsilciler Meclisi Nixon'ı görevden almak için "impeachment"a başvurmayı düşünmektedir. Kayıtların tamamının ve ilgili diğer belgelerin gönderilmesi bir uyuşmazlık olarak Colombia Bölge Mahkemesi önüne geldiğinde, mahkeme Nixon aleyhinde karar verir. Nixon'ın avukatları kararı temyiz eder ve uyuşmazlık ABD Yüce Mahkemesi önüne gelir.¹⁵³

2.4.2. Mahkemenin Kararı

ABD Yüce Mahkemesi'ne gelen dava birkaç hukuki uyuşmazlığı içermektedir. Nixon'ın avukatları öncelikle görevsizlik (justiciability) iddiasında bulunurlar. Bu sava göre, yargı organı uyuşmazlık hakkında görevli değildir çünkü istenen belgeler yürütme organı içerisinde ve ona ait (intra-branch) bir konuya ilişkindir. Bu sebepten ötürü, mahkemeler diğer erklerin görev alanına giren bir konuya müdahale etmemelidir.¹⁵⁴

Mahkemeye göre, ceza yargılamasının doğası gereği delil aranmaktadır. Hukuka göre Başsavcı'ya özel görevler ve yetkiler verilmiştir ayrıca Başsavcı bazı özel durumlarda ABD'yi temsil etmekle yetkilidir. Başsavcı bu görevi yerine getirmek için, ABD adına, özel bir savcıya kendine mahsus bir yetki ve görev vermiştir. Diğer bir deyişle, düzenlemeler Özel Savcı'ya açık bir yetki vermiştir. Buna göre, Özel Savcı kendi özel görevine ilişkin delil ararken yürütmenin bağımsızlığına karşı koyma gücüne sahiptir. Bu düzenlemeler olduğu sürece yürütme organı da onlarla bağlıdır. Ayrıca, Özel Savcı ABD Başkan'ının yetkilendirmesi ile Başsavcı tarafından görevlendirilmiştir.¹⁵⁵

Mahkemeye göre huzurdaki dava hukuki bir uyuşmazlığı içermektedir. Uyuşmazlığın çözülmesi ise çetin anayasal soruların aydınlatılmasına bağlıdır. Ayrıca, sorun federal ceza soruşturması kapsamında ortaya çıktığından Anayasa'nın üçüncü maddesi kapsamındadır. Son olarak, Özel Savcı ilgili belgeleri başka yollardan elde edememekte-

¹⁵³ The Washington Post, "The Watergate Story Part 3 Nixon Resings", <http://www.washingtonpost.com/wp-srv/politics/special/watergate/part3.html>, erişim 31.03.2016

¹⁵⁴ United States v. Nixon, <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/418/683/case.html>, erişim 31.03.2016

¹⁵⁵ United States v. Nixon

dir ve delillerin değerlendirilmesi için, ilgili şartlar altında, daha fazla beklenmemelidir. Bu sebeplerden ötürü, mahkeme görevsizlik iddiasını reddetmiştir.¹⁵⁶

Mahkemenin incelediği ikinci iddia ise yürütmenin imtiyazıdır (executive privilege). Nixon'ın avukatlarına göre talep edilen belgeler Başkan ile yakın danışmanları arasındaki gizli konuşmaları içermektedir ve bu konuşmaların paylaşılması kamu yararı ile bağdaşmaz. Bu görüşe göre, kuvvetler ayrılığı ilkesince bu konuşmalar yalnızca yürütme erkini ilgilendirmekte ve yargı organının görev ve yetkisinin dışında kalmaktadır. Anayasa hukukuna göre Başkan'ın imtiyazı mutlak ve mahkemenin müzekkeresine üstün gelmektedir.¹⁵⁷

Mahkemeye göre, *Marbury v. Madison* kararı ve Anayasa gereğince hukukun ne olduğunu söylemek mahkemelerin görevidir. Mahkeme, Başkan'ın imtiyazını askeri, diplomatik veya hassas ulusal güvenlik sınırlarına ilişkin konularda ileri sürülme ihtimali olduğunu ve huzurdaki uyumsuzluğun bunlardan herhangi birine uymadığını belirtmiştir. Genel ve muğlak bir kamu yararı iddiası sebebiyle mutlak ve şartsız bir imtiyazın kabul edilmesi, üç eşit erkten biri olan yargı erkini Anayasa'da belirtilmiş görevlerini (bu davada ceza yargılaması yapmayı) yerine getirmekten alıkoyacaktır. Başkan'a mutlak bir imtiyaz vermek hukukun üstünlüğü ve güçler ayrılığı ile bağdaşmaz. Sonuç olarak, Başkan Nixon'ın temyiz başvurusu reddedilmiştir. Başkan mahkemenin müzekkeresine uymalı ve istenen belgeleri göndermelidir.¹⁵⁸

Kaynakça

- Akgül Mehmet Emin, "Yargısal Bağımsızlık: Amerika Birleşik Devletleri Örneği", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 2008, 14-3, s. 113-146, <http://dosya.marmara.edu.tr/huk/fak%20C3%BCItdergisi/2008C.14S.3/113-146.pdf>, erişim 19.03.2016
- Altıparmak Kerem, "'Due Process of Law' Kavramının Amerikan Hukukundaki Yeri Üzerine İnceleme", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1996, Cilt 45, Sayı 1-4, s. 219-250, <http://kutuphane.dogus.edu.tr/mvt/pdf.php>, erişim 29.03.2016

¹⁵⁶ United States v. Nixon

¹⁵⁷ United States v. Nixon

¹⁵⁸ United States v. Nixon

- Amerika Hakkında Amerika Birleşik Devletler Anayasası Açıklamalı, <http://turkish.turkey.usembassy.gov/media/pdf/abd-anayasasi.pdf>, erişim 20.03.2016
- ABD Mahkemesi resmi internet sitesi, <http://www.supremecourt.gov/>, 31.03.2016
- Arslan Zühtü, ABD Yüksek Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü, Liberal Düşünce Topluluğu, 1. Baskı, 2003
- Baker Thomas E., "A Primer on Supreme Court Procedures", Preview of of United States Supreme Court Cases, American Bar Association, 8. Sayı, 2004, s. 475-485, http://www.americanbar.org/content/dam/aba/publishing/preview/published_preview_scpriemer.authcheckdam.pdf, erişim 21.03.2016
- Barker Robert S., "Şerefim Üzerine Yemin Ederim", Demokrasi ile İlgili Meseleler, ABD Dışişleri Bakanlığı, cilt X, sayı 1, s. 14-17, http://usa.usembassy.de/etexts/turkish/Supreme_Court.pdf, erişim 20.03.2016
- BBC, "US top court nominee steps down", 27.10.2005, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/4382370.stm>, erişim 24.03.2016
- Bernstein Carl; Woodward, Bob, "FBI Finds Nixon Aides Sabotaged Democrats", The Washington Post, 10.10.1972, <http://www.washingtonpost.com/wp-srv/national/longterm/watergate/articles/101072-1.htm>, erişim 30.03.2016
- Brown v. Board of Education, <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/347/483>, erişim 29.03.2016
- C. Miller Mark, "Law Clerks and Their Influence at the US Supreme Court: Comments on Recent Works by Peppers and Ward", Law & Social Inquiry, Volume 39, Issue 3, pages 741-757, Summer 2014, <http://www.corteidh.or.cr/tablas/r32761.pdf>, erişim 24.03.2016
- Chisholm v. Georgia, <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/2/419>, erişim 20.03.2016
- Clack, George, Nihayet Özgürüz: A.B.D. Sivil Haklar Hareketi, ABD Dışişleri Bakanlığı Uluslararası Bilgi Programları Dairesi, Ekim 2010, http://photos.state.gov/libraries/turkey/231771/PDFs/freeatlast_turkish_all.pdf, erişim 28.03.2016
- Dred Scott v. Sandford, <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/60/393>, erişim 20.03.2016
- Gideon v. Wainwright, <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/372/335>, erişim 18.03.2016
- Gözler Kemal, Anayasa Hukukunun Genel Esasları, İstanbul, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Yedinci Baskı, Temmuz 2015
- Grossman Joel B., "The 200th Anniversary of Marbury v. Madison: The Reasons We Should Still Care About the Decision, and The Lingering Questions It Left Behind", 24.02.2003, http://writ.news.findlaw.com/commentary/20030224_grossman.html, erişim 25.03.2016

- Howard A. E. Dick, "‘Hukukun Ne Olduğunu Belirlemek’ Anayasa Uygunluğunu Belirleyen Hakem Olarak Yüksek Mahkeme"Demokrasi ile İlgili Meseleler, ABD Dışişleri Bakanlığı, cilt X, sayı 1, Nisan 2005, s. 5-8, http://usa.usembassy.de/etexts/turkish/Supreme_Court.pdf, erişim 20.03.2016
- Johnson v. Texas,<https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/491/397>, erişim 26.03.2016
- Jones John Paul, "Yüksek Mahkeme Benzersiz Bir Kurum",Demokrasi ile İlgili Meseleler, ABD Dışişleri Bakanlığı, cilt X, sayı 1, s. 9-13, http://usa.usembassy.de/etexts/turkish/Supreme_Court.pdf, erişim 20.03.2016
- K. Suter William, Talkin, Pamela; Wegner, Frank;Arberg, Kathleen Landin, "Kapalı Kapılar Ardında Çalışma", Demokrasi ile İlgili Meseleler, ABD Dışişleri Bakanlığı, cilt X, sayı 1, Nisan 2005, s. 35-38, http://usa.usembassy.de/etexts/turkish/Supreme_Court.pdf, erişim 20.03.2016
- Lewis E. Alfred, "5 Held in Plot to Bug Democrats’ Office Here", The Washington Post, 18.06.1972, <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2002/05/31/AR2005111001227.html>, erişim 30.03.2016
- Marbury v. Madison,<https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/5/137>, erişim 26.03.2016
- Messitte Peter J., "Temyiz Müekkeresi: Hangi Davalara Bakılacağına Karar Verilmesi", Demokrasi ile İlgili Meseleler,ABD Dışişleri Bakanlığı, cilt X, sayı 1, s. 18-22, http://usa.usembassy.de/etexts/turkish/Supreme_Court.pdf, erişim 20.03.2016
- Minor v. Happersett,<https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/88/162>, 20.03.2016
- Muskat v. United States<https://supreme.justia.com/cases/federal/us/219/346/case.html>, erişim 22.03.2016
- NBC, "Miers withdraws Supreme Court nomination", 27.10.2005, http://www.nbcnews.com/id/9837151/ns/us_news-the_changing_court/t/miers-withdraws-supreme-court-nomination/#.VvP-KuKLSUk, erişim 24.03.2016
- Office of the Clerck Supreme Court of the United States, Guide For Prospective Indigent Petitioners For Writs of Certiorari, Kasım 2014, <http://www.supremecourt.gov/casehand/guideforifpcases2014.pdf>, erişim 21.03.2016
- Oregon v. Mitchell,<https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/400/112>, erişim 20.03.2016
- "Önemli Kararlar", Demokrasi ile İlgili Meseleler, ABD Dışişleri Bakanlığı, cilt X, sayı 1, s. 29-32, http://usa.usembassy.de/etexts/turkish/Supreme_Court.pdf, erişim 20.03.2016
- Öztürk Fatih, Karşılaştırmalı Anayasa Yargısında Politik Sorun Doktrini, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Doktora Tezi, 2011, İstanbul, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, erişim 22.03.2016

- Plessy v. Ferguson, <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/163/537>, erişim 28.03.2016
- Pollock v. Farmers' Loan & Trust Co., <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/157/429>, erişim 20.03.2016
- Schultz David, Encyclopedia of the Supreme Court, Infobase Publishing, 2005, https://books.google.com.tr/books/about/The_Encyclopedia_of_the_Supreme_Court.html?id=I_f6Oo9H3YsC&redir_esc=y, erişim 19.03.2016
- Sevinç Murat, "ABD Yüce Mahkemesi", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Cilt 51, Sayı 1-4, 1996, s. 391-407, http://www.politics.ankara.edu.tr/dergi/pdf/51/1/25_murat_sevinc.pdf, erişim 19.03.2016
- Smelcer Susan Navarro, Supreme Court Justices: Demographic Characteristics, Professional Experience, and Legal Education, 1789-2010, Nisan 2010, <https://www.fas.org/sgp/crs/misc/R40802.pdf>, erişim 19.03.2016
- The Supreme Court of the United States, A Reporter's Guide to Applications Pending Before The Supreme Court of the United States, <http://www.supremecourt.gov/publicinfo/reportersguide.pdf>, erişim 17.03.2016
- The Supreme Court of the United States, Guide For Counsel In Cases to be Argued Before the Supreme Court of the United States, http://www.supremecourt.gov/oral_arguments/guideforcounsel.pdf, erişim 21.03.2016
- Tocqueville Alexis De, Amerika'da Demokrasi, İletişim Yayıncılık, 1. Baskı, 2016
- Todd S. Purdum, "Presidents, Picking Justices, Can Have Backfires", *The New York Times*, 05.06.2005, <http://www.nytimes.com/2005/07/05/politics/politicsspecial1/presidents-picking-justices-can-have-backfires.html>, erişim 19.03.2016
- The Washington Post, "Nixon Forces Firing of Cox; Richardson, Ruckelshaus Quit: President Abolishes Prosecutor's Office; FBI Seals Records", 21.10.1973, <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2002/06/03/AR2005112200799.html>, erişim 31.03.2016
- The Washington Post, "The Watergate Story Part 1 The Post Investigates", <http://www.washingtonpost.com/wp-srv/politics/special/watergate/part1.html>, erişim 30.03.2016
- The Washington Post, "The Watergate Story Part 2 The Governmental Acts", <http://www.washingtonpost.com/wp-srv/politics/special/watergate/part2.html>, erişim 31.03.2016
- The Washington Post, "The Watergate Story Part 3 Nixon Resings", <http://www.washingtonpost.com/wp-srv/politics/special/watergate/part3.html>, erişim 31.03.2016
- United States v. Nixon, <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/418/683/case.html>, erişim 31.03.2016

Diğer Kaynaklar

<http://www.abrahamlincolnsclassroom.org/abraham-lincolns-contemporaries/abraham-lincoln-and-salmon-p-chase/>, erişim 19.03.2016

<http://supreme-court-justices.insidegov.com/#guide-age-at-nomination> erişim 24.03.2016

<http://supreme-court-justices.insidegov.com/#guide-departure-age>, erişim 24.03.2016

<http://www.uscourts.gov/judges-judgeships/judicial-compensation>, erişim 19.03.2016

http://landmarkcases.org/en/Page/280/The_Power_of_the_Judicial_Branch_The_Federalist_Number_78_and_the_AntiFederalist_78, erişim 25.03.2016

<https://www.law.cornell.edu/uscode/text/28/part-IV/chapter-81>, erişim 21.03.2016

<https://www.law.cornell.edu/rules/supct>, erişim 21.03.2016

<https://www.law.cornell.edu/rules/supct>, erişim 20.03.2016

<http://www.supremecourt.gov/casehand/guidetofilingpaidcases2014.pdf>, erişim 21.03.2016

https://www.law.cornell.edu/rules/supct/rule_39, 20.03.2016

http://supremecourthistory.org/htcw_clerkofthecourtmarshall.html, erişim 24.03.2016

https://www.law.cornell.edu/rules/supct/rule_19, erişim 22.03.2016

http://supremecourthistory.org/htcw_casesthecourthears.html, erişim 24.03.2016

https://www.law.cornell.edu/rules/supct/rule_11, 21.03.2016

http://supremecourthistory.org/htcw_justiceconference.html, erişim 24.03.2016

http://supremecourthistory.org/htcw_opinions.html, erişim 24.03.2016

<http://supreme-court-justices.insidegov.com/#guide-case-participations>, erişim 21.03.2016,

<http://supreme-court-justices.insidegov.com/#guide-opinions-of-the-court>, erişim 21.03.2016,

<http://supreme-court-justices.insidegov.com/#guide-dissenting-opinions>, erişim 21.03.2016

http://www.fjc.gov/history/home.nsf/page/landmark_03_txt.html, erişim 25.03.2016

<http://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId=llsl&fileName=002/llsl002.db&recNum=140>, erişim 25.03.2016

<http://www.infoplease.com/us/supreme-court/cases/ar20.html>, erişim 25.03.2016

http://supremecourthistory.org/timeline_marshall.html, erişim 25.03.2016

http://supremecourthistory.org/timeline_court_marshall.html, erişim 26.03.2016

http://academic.regis.edu/jriley/400section_13_of_1789_judiciary_act.htm, erişim 26.03.2016

http://www.archives.gov/federal-register/electoral-college/votes/1789_1821.html#1800, erişim 25.03.2016

<http://www.senate.gov/pagelayout/reference/nominations/Nominations.htm#official>, erişim 20.03.2016

<http://www.civilrights.org/education/brown/?referrer=https://www.google.com.tr/>, erişim 29.03.2016